

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Konsolideeritud õigusloomega seotud dokument

9.7.2008

EP-PE_TC1-COD(2007)0196

*****I**

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 9. juulil 2008. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/.../EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta (EP-PE_TC1-COD(2007)0196)

PE 410.234

ET

ET

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 9. juulil 2008. aastal

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/.../EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõiget 2 ning artikleid 55 ja 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides asutamislepingu artiklis 251 *sätetatud* korras³

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühenduses alates 1999. aastast järk-järgult välja kujundatud maagaasi siseturu eesmärk on pakkuda kõikidele || tarbijatele *Euroopa Liidus* – nii kodanikele kui ka ettevõtjatele – tõelist valikuvõimalust, uusi ettevõtlusvõimalusi ja rohkem piiriülest kaubandust, et saavutada tõhususe kasv, konkurentsivõimelised hinnad ja kõrgemad teenindusstandardid ning toetada varustuskindlust ja säästlikkust.

¹ ELT C 211, 19.8.2008, lk 23.

² ELT C 172, 5.7.2008, lk 55.

³ *Euroopa Parlamendi 9. juuli 2008. aasta seisukoht.*

- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta ¹ on andnud maagaasi siseturu loomisse olulise panuse.
- (3) Praegu aga ei ole võimalik tagada **kõikide liikmesriikide kõikidele äriühingutele** õigust müüa kõikides liikmesriikides maagaasi võrdsetel tingimustel ilma diskrimineerimise ja ebasoodsate teguriteta. Seni puudub eelkõige mittediskrimineeriv võrgule juurdepääs ning kõikides liikmesriikides võrdselt tõhusa tasemega ametlik järelevalve, kuna **õiguslik raamistik ei ole piisav.**
- (4) Komisjoni 10. jaanuari 2007. aasta teatises „Euroopa energiapoliitika” **on rõhutatud, et on oluline viia lõpule maagaasi siseturu loomine ning kehtestada võrdsed tingimused kõikidele ühenduses asutatud maagaasiettevõtjatele. Komisjoni sama kuupäeva teatisest gaasi ja elektri siseturu väljavaadete kohta ja määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 17 kohasest Euroopa gaasi- ja elektrisektoreid käsitleva uurimise lõpparuandest nähtus, et olemasolevad eeskirjad ja meetmed ei moodusta hästi toimiva siseturu saavutamiseks piisavat raamistikku.**
- (5) Kui võrke tootmis- ja tarnetegevustest tõhusalt ei eraldata, on oht, et võrke mitte üksnes ei kasutata diskrimineerival viisil, vaid vertikaalselt integreeritud äriühingutel puudub ka motivatsioon oma võrkudesse piisavalt investeerida.
- (6) **Liikmesriigid peaksid edendama koostööd ja jälgima võrgustiku tõhusust piirkondlikul tasandil. Mitu liikmesriiki on juba teinud ettepaneku, mis aitaks seda eesmärki saavutada.**
- (7) Olemasolevad õiguslikud ja funktsionaalsed eraldamiseeskirjad ei ole tegelikkuses veel viinud põhivõrguettevõtjate [termin on muutunud, varem: edastusvõrgu haldur] eraldamiseni **igas liikmesriigis, osaliselt ühenduse kehtivate õigusaktide puuduliku rakendamise tõttu.** Euroopa Ülemkogu kutsus 8. ja 9. märtsi 2007. aasta Brüsseli kohtumisel komisjoni üles välja töötama õigusaktide eelnõud, et tõhusalt eraldada tarne- ja tootmistegevus võrguga seotud toimingutest.

¹ ELT L 176, 15.7.2003, lk 57.

- (8) Tõhusa eraldamise tagab üksnes see, kui kaotatakse vertikaalselt integreeritud ettevõtete loomulik motivatsioon diskrimineerida konkurente võrgule juurdepääsul ja investeerimisel. Omandisuhete eraldamine, mis tähendab võrgu omaniku määramist võrguettevõtjaks ning võrguettevõtja sõltumatus tarne- ja tootmishuvidest, on selgelt tõhusaim ja stabiilseim viis ilmse huvide konflikti lahendamiseks ja varustuskindluse tagamiseks. Seetõttu märkis Euroopa Parlament oma 10. juuli 2007. aasta resolutsioonis gaasi ja elektri siseturu väljavaadete kohta¹, et ülekande omandisuhete eraldamine on kõige tõhusam vahend, et edendada *mittediskrimineerivaid* investeeringuid infrastruktuuridesse ||, uute turule sisenejate õiglast juurdepääsu võrgule ning turu läbipaistvust. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et samal isikul või samadel isikutel ei oleks õigust teostada kontrolli tootmise või tarnimisega tegeleva ettevõtja üle, sealhulgas vetoõigust sellise strateegilise tähtsusega küsimustes nagu investeeringud, ning samal ajal omada mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi põhivõrguettevõtja või põhivõrgu suhtes. Sellele vastupidiselt peaks kontroll põhivõrguettevõtja üle välistama võimaluse omada mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi tarneettevõtja suhtes.
- (9) *Iga eristamissüsteem peaks tõhusalt kõrvaldama mis tahes huvide konflikti tootjate ja põhivõrguettevõtjate vahel, et luua stiimuleid vajalikeks investeeringuteks ning tagada uutele turule sisenejatele juurdepääs läbipaistva ja tõhusa reguleerimiskorra alusel, ning see ei tohi luua riikide reguleerivate asutuste jaoks koormavat või aeglast reguleerimiskorda, mille rakendamine oleks raske või kulukas.*
- (10) *Gaasi imporditakse Euroopa Liitu peamiselt ja üha enam kolmandatest riikidest. Ühenduse õiguses tuleks seetõttu arvesse võtta gaasisektori iseloomulikku integreerumist maailmaturul, samuti erinevusi eelnevatel ja järgnevatel turgudel.*

¹ ELT C 175 E, 10.7.2008, lk 206.

- (11) Kuna omandisuhete eraldamine näeb mõnel juhul ette ettevõtete ümberstruktureerimist, tuleks **omandisuhteid eraldada otsustavatele** liikmesriikidele anda asjakohaste sätete ülevõtmiseks lisaaega. Võttes arvesse vertikaalseid seoseid elektri- ja gaasisektorite vahel, tuleks eraldamist käsitlevaid sätteid kohaldada mõlema sektori suhtes.
- (12) *Liikmesriigid võivad soovi korral kohaldada käesoleva direktiivi sätteid, mis käsitlevad põhivõrkude ja põhivõrguettevõtjate tegelikku ja tõhusat eraldamist. Selline eraldamine on tulemuslik, kui see aitab tagada põhivõrguettevõtjate sõltumatust, ning on tõhus, kui see annab sobivama reguleeriva raamistiku ausa konkurentsi ja piisavate investeeringute tagamiseks, samuti uutele turulesisenejatele juurdepääsu ja maagaasiturgude integratsiooni tagamiseks. Selline eraldamine põhineb organisatsiooniliste meetmete ja põhivõrguettevõtjate juhtimisega seotud meetmete samal, samuti investeeringutega, uute tootmisvõimsuste võrku ühendamise ja regionaalse koostöö kaudu turu integreerimisega seotud meetmete samba ning see on kooskõlas Euroopa Ülemkogu 8. ja 9. märtsi 2007. aasta kohtumisel sätestatud nõuetega.*
- (13) *Liikmesriigid peaksid edendama piirkondlikku koostööd võimalusega määrata piirkondlik koordinaator, kes tegeleb pädevate riiklike asutuste vahelise dialoogi lihtsustamisega. Uued tootjad ja tarneettevõtjad tuleks lisaks sellele õigeaegselt tõhusalt võrku ühendada.*
- (14) *Komisjon peaks käesoleva direktiivi nõuetekohase rakendamise kindlustamiseks abistama liikmesriike, kellel on sellega raskusi.*
- (15) *Integreeritud Euroopa energiavõrgu eesmärk on oluline varustuskindluse ja hästi toimiva maagaasi siseturu jaoks. Komisjon peaks seetõttu sidusrühmadega (eelkõige põhivõrguettevõtjate ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrusega (EÜ) nr .../2008¹ loodud energiasektorit reguleerivate asutuste koostööametiga (edaspidi: amet)) konsulteerides hindama üheainsa Euroopa põhivõrguettevõtja loomise teostatavust ja analüüsima sellega seonduvaid tulusid ja kulusid nii turu integreerimise kui ka võrgu tõhusa ja turvalise toimimise seisukohast.*

- (16) Selleks et tagada võrguga seotud toimingute täielik sõltumatus tarne- ja tootmishuvidest ning vältida mis tahes konfidentsiaalse teabe vahetamist, ei tohiks sama isik kuuluda nii põhivõrguettevõtja kui ka tootmis- või tarneülesandeid täitva ettevõtte juhatusse. Samal põhjusel ei tohiks samal isikul olla õigust nimetada ametisse põhivõrguettevõtja juhatuse liikmeid ja omada mis tahes huvi tarneettevõtja suhtes.
- (17) Tarne- ja tootmishuvidest sõltumatute *põhivõrguettevõtja* loomine võimaldab vertikaalselt integreeritud äriühingutel säilitada võrguvarade omandi ja tagada samaaegselt huvide tõhus eraldamine, kui sõltumatu *põhivõrguettevõtja* täidab kõiki võrguettevõtja ülesandeid ning kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad ja ulatuslik ametlik järelevalve.
- (18) Seepärast tuleks juhul, kui põhivõrguettevõtja on vertikaalselt integreeritud ettevõtja osa, võimaldada liikmesriikidel valida ***kahe variandi vahel: omandisuhete eraldamine või sõltumatu põhivõrguettevõtja mudeli kasutuselevõtt.***
- (19) ***Konkurentsi arendamiseks gaasienergia siseturul peaks mitte-kodutarbijatel olema võimalik valida endale tarnijad ning sõlmida lepingud mitme tarnijaga, et tagada oma varustatus gaasiga. Selliseid kliente tuleks kaitsta ainuõiguse klausli eest, mille mõju seisneb konkureerivate ja/või täiendavate pakkumiste väljaarvamises.***
- (20) Tõhusa eraldamise käigus tuleb järgida avaliku ja erasektori vahelise mittediskrimineerimise põhimõtet. Seetõttu ei tohi samal isikul olla võimalik üksi või koos teistega mõjutada nii põhivõrguettevõtjate kui ka tarneettevõtjate juhtorganite koosseisu, hääletamist ega otsuseid. ■

- (21) Võrgu- ja tarnetegevus tuleb ■ eraldada kogu ühenduses ■ . See peaks kehtima ühtviisi nii *Euroopa Liidus asutatud* äriühingute kui ka *kolmandates riikidesb asutatud äriühingute* suhtes. Et tagada võrgu- ja tarnetegevuse eraldamine kogu ühenduses, *tuleks riiklikele* reguleerivatele asutustele *anda* õigus keelduda eraldamiseeskirjadele mittevastavate põhivõrguettevõtjate sertifitseerimisest. Et tagada järjekindel kohaldamine kogu ühenduses ja ühenduse rahvusvaheliste kohustuste järgimine, peaks **ametil** olema õigus vaadata läbi otsused, mis *riiklikud* reguleerivad asutused on sertifitseerimise kohta teinud.
- (22) Energiaga varustamise tagamine on avaliku julgeoleku seisukohalt oluline ning seepärast lahutamatult seotud *maagaasi siseturu* tõhusa toimimisega **ja liikmesriikide isoleeritud turgude integratsiooniga**. Võrgu kasutamine on oluline, et gaas jõuaks *liidu* kodanikeni. Toimivad, **avatud, tõeliste kauplemissvõimalustega** gaasiturud ning eelkõige gaasivarustusega seotud võrgud ja muud varad on olulised avaliku julgeoleku, majanduse konkurentsivõime ja *liidu* kodanike heaolu jaoks. Ilma et see piiraks || rahvusvaheliste kohustuste täitmist, leiab *komisjon* seega, et maagaasi põhivõrgusektor on ühenduse jaoks oluline ning seepärast on vaja täiendavaid kaitsemeetmeid seoses kolmandate riikide mõjuga, et hoida ära ohtu ühenduse avalikule korrale ja julgeolekule ning *liidu* kodanike heaolule. Sellised meetmed on vajalikud ka selleks, et tagada vastavus tõhusa eraldamise eeskirjadele.
- (23) On vaja tagada hoidlatevõrgu haldurite sõltumatus, et parandada kolmandate isikute juurdepääsu gaasihoidlatele, mis on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et tagada tarbijate varustamiseks tõhus võrgule juurdepääs. Seepärast on vajalik, et gaasihoidlaid haldaksid eraldi juriidilised isikud, kellel on gaasihoidlate haldamiseks, kasutamiseks ja arendamiseks vajalike varade suhtes tegelik otsustusõigus. Tuleb tagada ka kolmandatele isikutele pakutavate hoiustamismahtude suurem läbipaistvus, seades liikmesriikidele kohustuse kehtestada ja avalikustada mittediskrimineeriv ja selge raamistik, mis määrab kindlaks gaasihoidlatele kohaldatava asjakohase reguleeriva korra.

- (24) Mittediskrimineeriv juurdepääs jaotusvõrgule määrab edaspidi tarbijatele juurdepääsu jaemüügi tasandil. Kolmandate isikute juurdepääsu ja investeeringutega seotud diskrimineerimise ulatus on aga jaotusvõrgu tasandil vähem oluline kui põhivõrgu tasandil, kuna jaotusvõrgu tasandil on ülekoormus ja tootmishuvide mõju üldiselt vähem oluline kui põhivõrgu tasandil. Lisaks sellele muutus jaotusvõrguettevõtjate eraldamine vastavalt direktiivile 2003/55/EÜ kohustuslikuks alles alates 1. juulist 2007 ja selle mõju siseturule tuleb veel hinnata. Seega võivad olemasolevad õiguslikud ja funktsionaalsed eraldamiseeskirjad viia tõhusa eraldamiseni, kui need selgemalt määratleda, neid nõuetekohaselt rakendada ja nende suhtes ranget järelvalvet teostada. Et luua jaemüügi tasandil võrdsed tingimused, tuleks jaotusvõrguettevõtjate tegevust jälgida, et takistada neil ära kasutamast nende vertikaalset integratsiooni seoses nende konkurentsiseisundiga turul, eelkõige väikeste kodu- ja mittekodutarbijate suhtes.
- (25) ***Liikmesriigid peaksid võtma konkreetseid meetmeid, et aidata kaasa biogaasi ja biomassist saadud gaasi laiemale levikule, mille tootjatele tuleb tagada mittediskrimineeriv juurdepääs gaasivõrgule, tingimusel et see juurdepääs on pidevalt vastavuses tehniliste eeskirjade ja ohutusnõuetega.***
- (26) Direktiiviga 2003/55/EÜ kehtestati liikmesriikidele nõue asutada eripädevusega riiklikud reguleerivad asutused. Kogemus näitab aga, et sageli takistab reguleerimise tõhusust riiklike reguleerivate asutuste sõltuvus valitsusest ning ebapiisavad volitused ja otsustusõigus. Seepärast kutsus Euroopa Ülemkogu *eespool nimetatud* Brüsseli kohtumisel komisjoni üles välja töötama õigusaktide eelnõud, milles sätestatakse energeetikasektorit reguleerivate riiklike *reguleerivate* asutuste volituste edasine ühtlustamine ja nende sõltumatuse tugevdamine.
- (27) *Riiklikel reguleerivatel asutustel peab olema võimalik teha otsuseid kõikides siseturu nõuetekohase toimimisega seonduvates reguleerimisküsimustes ning nad peavad olema muudest avalike ja eraettevõtjate huvidest täiesti sõltumatud.*

- (28) *Riiklikel reguleerivatel asutustel peab olema õigus teha võrguettevõtjate suhtes siduvaid otsuseid ning määrata tõhusaid, asjakohaseid ja hoiatavaid sanktsioone võrguettevõtjatele, kes oma kohustusi ei täida. Neile tuleks anda ka konkurentsieeskirjade kohaldamisest sõltumatu õigus otsustada, kas ja milliseid meetmeid on vaja võtta võrgule juurdepääsu osas turu nõuetekohaseks toimimiseks vajaliku tõhusa konkurentsi tagamiseks, aga ka turu avamisele vastava kõrgetasemelise avaliku teenuse tagamiseks, kaitsetumate tarbijate kaitsmiseks ning tarbijakaitsemeetmete täieliku tõhususe tagamiseks. Need sätted ei tohiks piirata komisjoni õigusi konkurentsieeskirjade kohaldamisel, sealhulgas ühenduse mõõtmega ühinemiste läbivaatamisel, ega siseturgu käsitlevate eeskirjade kohaldamisel, nagu näiteks kapitali vaba liikumine.*
- (29) *Riiklikud reguleerivad asutused ja finantsturge reguleerivad asutused peaksid tegema koostööd, et võimaldada üksteisel omada ülevaadet vastavatest turgudest. Neil peab olema võimalus saada maagaasiettevõtjatelt asjakohaste ja piisavate järelepärimiste abil vajalikku teavet, et lahendada vaidlusi ja kehtestada tõhusaid sanktsioone.*
- (30) Tuleks tugevalt toetada investeeringuid uutesse suurtesse infrastruktuuridesse, tagades samas maagaasi siseturu nõuetekohase toimimise. Et tugevdada nõuete täitmisest vabastatud infrastruktuuriprojektide positiivset mõju konkurentsile ja varustuskindlusele, tuleb kontrollida turu huvi projektide kavandamisetapil ning rakendada ülekoormuse juhtimise eeskirju. Kui infrastruktuur asub mitme liikmesriigi territooriumil, peaks amet tegelema eranditaotlusega, et võtta paremini arvesse selle piiriülest mõju ja hõlbustada selle ametlikku menetlemist. Nende nõuete täitmisest vabastatud suurte infrastruktuuriprojektide ehitamise erandlikku riskiprofiili silmas pidades peaks olema võimalik tarne- ja tootmisettevõtjatel nende projektide puhul lisaks || kõrvale kalduda eraldamiseeskirjadest. Seda tuleb varustuskindlusega seotud põhjustel võimaldada eelkõige ühenduses asuvate uute torujuhtmete puhul, millega transporditakse gaasi kolmandatest riikidest ühendusse.

- (31) Maagaasi siseturul puudub likviidsus ja läbipaistvus, mis takistab ressursside tõhusat jaotamist, riski maandamist ja turule tulekut. Usaldus turu vastu, selle likviidsus ja turuosaliste arv peab suurenema ning seepärast tuleb tugevdada regulatiivset järelevalvet gaasivarustusega tegelevate ettevõtjate üle. Sellised nõuded ei tohiks piirata finantsturge käsitlevate kehtivate ühenduse õigusaktide kohaldamist, vaid peaksid olema nendega kooskõlas. *Riiklikud* reguleerivad asutused ja finantsturge reguleerivad asutused peavad tegema koostööd, et neil kõigil oleks asjaomastest turgudest ülevaade.
- (32) *Gaasituru struktuuriline jäikus, mis tuleneb tarnijate kontsentratsioonist, tarnetele kahjulikest pikaajalistest lepingutest ja järgmise etapi likviidsuse puudumisest, tekitab läbipaistmatuid hinnakujundusstruktuure. Et kulude struktuuri selgust tuua, on hinnaalases teabes vaja rohkem läbipaistvust ja kauplemisskohustus peaks seepärast olema kohustuslik.*
- I**
- (33) Avaliku teenusega seotud nõudeid ja neist tulenevaid ühiseid miinimumstandardeid tuleb veelgi tugevdada, et tagada kõikidele tarbijatele võimalus konkurentsist kasu saada. Tarbijate varustamise üheks võtmeteguriks on juurdepääs tarbimisandmetele ja tarbijatel peab olema juurdepääs oma andmetele, et nad saaksid kutsuda konkurente nende andmete alusel pakkumisi tegema. Tarbijatel peaks olema ka õigus saada nõuetekohast teavet oma energiatarbimise kohta. Korrapäraselt esitatavad andmed energiakulude kohta motiveerivad energiat kokku hoidma, kuna need annavad tarbijatele vahetut tagasisidet energiatarbimise teatud investeringute ja käitumismuudatuste mõju kohta.
- (34) *Avaliku teenusega seotud nõudeid ja neist tulenevaid ühiseid miinimumstandardeid tuleb veelgi tugevdada, et tagada gaasiteenuste kättesaadavus üldsusele ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.*
- (35) *Liikmesriigid peaksid tagama individuaalsete nn arukate arvestite paigaldamise, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta direktiivis 2006/32/EÜ, mis käsitleb energia lõpptarbimise tõhusust ja energiateenuseid¹, et anda tarbijatele energiatarbimise kohta täpsemat teavet ja kindlustada lõppkasutaja tõhusus.*

¹ ELT L 114, 27.4.2006, lk 64.

- (36) *Käesoleva direktiivi keskmes peaksid olema tarbijad. Kehtivaid tarbijaõigusi tuleb tugevdada ja tagada nende rakendamine, tarbijaõigused peaksid olema läbipaistvamad ja tarbijad paremini esindatud. Tarbijakaitse tähendab, et kõik tarbijad peaksid saama kasu konkurentsile rajatud turust. Riikide reguleerivad asutused peaksid tarbija õigusi tugevdama stiimulitega ning tarbijakaitse- ja konkurentsieeskirju rikkuvatele ettevõtjatele määratavate karistustega.*
- (37) *Tarbijad peaksid saama selget ja arusaadavat teavet oma õiguste kohta energiasektoris. Vastavalt komisjoni 5. juuli 2007. aasta teatisele „Euroopa energiatarbijate õiguste harta” peaks komisjon pärast asjakohaste sidusrühmadega konsulteerimist, kelle hulka kuuluvad riiklikud reguleerivad asutused, tarbijaorganisatsioonid ja tööturu osapooled, esitama kättesaadava ja kasutajasõbraliku harta, milles on loetletud juba kehtivates ühenduse õigusaktides, sealhulgas käesolevas direktiivis sätestatud energiatarbijate õigused. Energiatarnijad peaksid tagama, et kõik tarbijad saavad selle harta eksemplari, samuti et harta on avalikult kättesaadav.*
- (38) *Et toetada varustuskindlust, peaksid liikmesriigid solidaarsust säilitades tegema tihedat koostööd, eelkõige energiatarnekriisi korral. Sellega seoses tuleks aluseks võtta nõukogu 26. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/67/EÜ, mis käsitleb maagaasitarnete kindluse tagamise meetmeid¹.*
- (39) *Maagaasi siseturu loomiseks peaksid liikmesriigid toetama oma siseriiklike turgude integratsiooni ning võrguettevõtjate vahelist Euroopa tasandi ja piirkondliku tasandi koostööd. Piirkondlikud integreerimisalgatused on oluline vaheetapp lõppeesmärgi saavutamisel, milleks on ühenduse energia siseturgude integratsioon. Piirkondlik tasand aitab kaasa integreerimisprotsessi kiirendamisele, võimaldades asjaomastel osapooltel, eelkõige liikmesriikidel, riiklikel reguleerivatel asutustel ja põhivõrguettevõtjatel teha konkreetsete küsimuste osas koostööd.*
- (40) *Tõelise kogu ühendust hõlmava torustiku väljaarendamine peaks olema käesoleva direktiivi üks põhieesmärkidest ning seetõttu peaks selliste reguleerimisega seotud küsimuste, nagu piiriülene võrkude vastastikune sidumine ning piirkondlikud turud, eest vastutama amet.*

¹ ELT L 127, 29.4.2004, lk 92.

- (41) *Riiklikud reguleerivad* asutused peaksid esitama teavet ka turule, et võimaldada komisjonil jälgida Euroopa gaasiturgu ning selle arengut lühikese, keskmise ja pikema aja jooksul, sealhulgas selliseid aspekte nagu pakkumine ja nõudlus, edastamise ja jaotamise infrastruktuurid, piiriülene kauplemine, investeringud, hulgi- ja tarbijahinnad, turu likviidsus, keskkonna ja tõhususe parandamine.
- (42) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt täielikult toimiva maagaasi siseturu loomine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seetõttu on seda meetme ulatuse ja toime tõttu parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus || võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (43) ***Liikmesriigid peaksid koos asjaomaste tööturu osapooltega arutama direktiivi 2003/55/EÜ muutmise mõju, eelkõige erinevaid mudeleid, mis tagaksid põhivõrguettevõtjad sõltumatuse seoses tööhõive, töötingimuste ning töötajate teabe-, nõustamis- ja osavõtuõigustega, pidades silmas negatiivsete tagajärgede leevendamist.***
- (44) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. septembri 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 1775/2005 maagaasiedastusvõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta¹ antakse komisjonile võimalus võtta vastu suunised, et saavutada vajalik ühtlustatuse tase. Sellised suunised, mis on seega siduvad rakendusmeetmed, kujutavad endast kasulikku vahendit, kuna neid saab vajaduse korral kiiresti kohandada.
- (45) Direktiivis 2003/55/EÜ on sätestatud, et ||teatavad meetmed tuleb vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused².

¹ ELT L 289, 3.11.2005, lk 1.

² EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23. ||

- (46) Otsust 1999/468/EÜ on muudetud *nõukogu* otsusega 2006/512/EÜ,¹ millega kehtestati kontrolliga regulatiivmenetlus selliste üldmeetmete võtmiseks, mille eesmärk on muuta asutamislepingu artikliga 251 sätestatud korras vastuvõetud põhiakti vähemolulisi sätteid, *muuhulgas täiendades seda uute vähemoluliste sätete lisamisega.*

- (47) Direktiivi 2003/55/EÜ tuleks vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1
Direktiivi 2003/55/EÜ muudatused

Direktiivi 2003/55/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 1 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. *Käesoleva direktiiviga kehtestatavad eeskirjad maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi kohta kehtivad ka mittediskrimineerival viisil biogaasile, biomassist saadavale gaasile ja muud liiki gaasile sel määral, kui neid gaase saab tehniliselt ja ohutult sisestada maagaasivõrku ja selle kaudu transportida.*”

2) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) punkt 3 asendatakse järgmisega:

„3. „edastus” – *maagaasi transportimine, välja arvatud tarnimine, torustiku kaudu, mis koosneb peamiselt kõrgsurvevõrkudest, mis ei ole tootmisetapi torustiku ega kõrgsurvevõrkude osa, mida kasutatakse maagaasi kohaliku turustamise kontekstis selle tarnimiseks tarbijatele;*”

¹ ELT L 200, 22.7.2006, lk 11.

b) *punkt 9 asendatakse järgmisega:*

„9. „gaasihoidla” - maagaasi hoidmiseks kasutatav rajatis, mis kuulub ja/või mida kasutab maagaasiettevõtja, kaasa arvatud selle veeldatud maagaasi hoidmiseks kasutatav osa, kuid välja arvatud selle eranditult tootmistevõimeks kasutatav osa ja välja arvatud ka eranditult põhivõrguettevõtja poolt nende ülesannete täitmisel kasutatav osa;”

c) *punkt 14 asendatakse järgmisega:*

„14. „abiteenused” - kõik teenused, mida on vaja juurdepääsuks põhi- ja/või jaotusvõrkudele ja/või maagaasi veeldusjaamadele ja/või gaasihoidlatele, kaasa arvatud koormuse tasakaalustamine, segamine ja vääriskaaside lisamine, kuid välja arvatud eranditult põhivõrguettevõtjate poolt nende ülesannete täitmisel kasutatavad rajatised;

d) *punkt 17 asendatakse järgmisega:*

„17. „ühendustoru” – edastustoru, mis ületab kas maa või õhu kaudu piiri ja mille peamine eesmärk on ühendada nende liikmesriikide siseriiklikke edastusvõrke või ühendada liikmesriigi ja kolmanda riigi siseriiklikke edastusvõrke;

e) *punkti 20 asendatakse järgmisega:*

„20. „vertikaalselt integreeritud ettevõtja” – maagaasiettevõtja või ettevõtjate rühm, kui samal isikul või samadel isikutel on õigus otseselt või kaudselt teostada kontrolli nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 (kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle) (EÜ koondumiste määrus) artikli 3 lõike 2 tähenduses ja kui ettevõtja või ettevõtjate rühma vähemalt üks ülesanne on maagaasi edastamine, jaotamine, veeldamine või hoiustamine ning vähemalt üks muudest ülesannetest on maagaasi tootmine või tarnimine;*

* ELT L 24, 29.1.2004, lk 1.”

f) lisatakse järgmised punktid ||:

- „34. „gaasitarneleping” – maagaasiga varustamist käsitlev leping, kuid mitte maagaasi tuletisinstrument;
35. „maagaasi tuletisinstrument” – finantsinstrumentide turge käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ* I lisa C jao punktides 5, 6 või 7 nimetatud finantsinstrument, mis on seotud maagaasiga;
36. „kontroll” – mis tahes õigused, lepingud või muud vahendid, mis kas eraldi või ühiselt ning vastavaid asjaolusid või õigusnorme arvestades annavad võimaluse ettevõtjat otsustavalt mõjutada, eelkõige tulenevalt:
- a) omandiõigusest või õigusest osaliselt või täielikult kasutada ettevõtja vara;
 - b) õigustest või lepingutest, mis võimaldavad otsustavalt mõjutada ettevõtja organite koosseisu, hääletamist või otsuseid.

Kahtluste vältimiseks ei tähenda pikaajaline transpordileping sellist lepingut omavale ettevõtjale, kellel on huvisid tootmis- või tarnetegevuses, iseenesest kontrolli põhivõrgu üle.

37. „isoleeritud turg” - liikmesriik, millel puudub ühendus teise liikmesriikide riikliku põhivõrguga ja/või mille gaasitarneid kontrollib isik või kontrollivad isikud kolmandast riigist.
38. „Euroopa tasandil huvi pakkuv projekt” – gaasiinfrastruktuuriprojekt, mille tulemusel ühendus saab juurdepääsu uutele gaasivarudele ja gaasivarustus mitmekesistub rohkem kui ühes liikmesriigis.
39. „õiglane ja moonutamata konkurents avatud turul ”– Euroopa Liidu kõikide varustajate ühised võimalused ja võrdne turule juurdepääs, mille tagamine on liikmesriikide, riiklike reguleerivate asutuste ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrusega (EÜ) nr .../2008 loodud energiasektorit reguleerivate asutuste koostööamet (amet) ülesanne **.

40. „energiapuudus” – olukord, kus kodumajapidamine ei saa võimaldada kodu kütmist vastuvõetaval tasemel, mille aluseks on Maailma Terviseorganisatsiooni soovitatud tasemed;
41. „taskukohane hind” – hind, mille liikmesriigid määravad kindlaks riiklikul tasandil, konsulteerides seejuures riiklike reguleerivate asutuste, sotsiaalpartnerite ja asjaomaste sidusrühmadega, võttes arvesse punktis 40 sätestatud energiapuuduse määratlust;
42. „tööstusala” – eraomanduses olev geograafiline ala, kus asub maagaasivõrk, mida haldab üks äriühing ja mis on ühendatud edastus- või jaotusvõrguga:
- a) mis peamiselt varustab võrguettevõtja või seotud ettevõtjate tööstustegevust või
 - b) mis varustab piiratud hulgal tööstustarbijaid või tööstusala tööstustegevusega seotud tarbijaid;”

* ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

** ELT L ...”

3) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Liikmesriigid võivad asutamislepingu asjakohaseid sätteid, eelkõige artiklit 86 täielikult arvesse võttes ja üldist majandushuvi silmas pidades kehtestada maagaasiettevõtjatele avalike teenuste osutamise kohustused, mis on seotud turvalisusega, sealhulgas varustuskindlusega, korrapärasuse ja kvaliteediga ning keskkonnakaitsega, sealhulgas energiatõhusus ja kliimakaitse."

b) *lõige 3 asendatakse järgmisega:*

„3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kaitsta lõpptarbijaid ja ning tagavad eelkõige kaitsetumate tarbijate püsava kaitse, sealhulgas pensionäride ja puuetega inimeste talvel võrgust väljalülitamise keelu. Sellega seoses tunnistavad liikmesriigid energiakulude liigset osakaalu ja esitavad kaitsetumate tarbijate määratluse. Liikmesriigid tagavad kaitsetumate tarbijatega seotud õiguste ja kohustuste täitmise ning eelkõige võtavad meetmeid kaugetes piirkondades asuvate lõpptarbijate kaitsmiseks. Neil tuleb tagada tarbijakaitse kõrge tase, eriti seoses lepingute üldtingimuste läbipaistvuse, üldise teabe ning vaidluste lahendamise mehhanismidega. Liikmesriigid tagavad, et vabatarbijal on tõepoolest lihtne tarnijat vahetada. Vähemalt majapidamistarbijatega seotult peaksid need meetmed sisaldama A lisas sätestatud meetmeid.”

c) *pärast lõiget 3 lisatakse järgmised lõiked:*

„3 a. Liikmesriigid võtavad riiklikes tegevuskavades vajalikud meetmed energiapuudusega tegelemiseks, et tagada energiapuudust kannatavate inimeste arvu tegelik vähenemine, ning teavitavad sellistest meetmetest komisjoni. Kõik liikmesriigid vastutavad kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega energiapuuduse mõiste määramise eest riiklikul tasandil, konsulteerides selleks riiklike reguleerivate asutuste ja sidusrühmadega vastavalt artikli 2 punktile 40. Nende meetmete alla võivad kuuluda soodustused sotsiaalkindlustussüsteemis, toetus energiatõhususe suurendamisele ja energia tootmisele võimalikult madala hinnaga, ning need ei takista artiklis 23 sätestatud turu avanemist. Komisjon aitab kontrollida selliste meetmete mõju energiapuudusele ja turu toimimisele.

3 b. Liikmesriigid tagavad, et kõikidel tarbijatel on õigus saada tarnijalt gaasivarustust tarnija nõusolekul, olenemata sellest, mis liikmesriigis tarnija on tarnijana kinnitatud. Sellega seoses võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed, tagamaks, et ettevõtjad, kes on teises liikmesriigis tarnijana heakskiidu saanud, võiksid oma riigi kodanikke varustada ilma, et neil tuleks täiendavaid tingimusi täita.”

d) *lõige 4 asendatakse järgmisega:*

„4. *Liikmesriigid rakendavad vajalikke meetmeid, saavutamaks sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse eesmärgi, et vähendada madala sissetulekuga kodumajapidamiste energiakulusid ja ühelt poolt tagada samasugused tingimused äärealadel elavatele tarbijatele, ning teiselt poolt keskkonnakaitse eesmärgi. Nende meetmete hulka kuuluvad energiatõhusust edendava nõudluse juhtimise meetmed, kliimamuutuse vastu võitlemise meetmed, varustuskindlus, ning võib kuuluda ka asjakohaste majanduslike stiimulite säte vajalike võrguinfrastruktuuride (sealhulgas võrkude vastastikuse sidumise võimaluste) rajamiseks ja hooldamiseks, kasutades vajaduse korral kõiki olemasolevaid riiklike ja ühenduse vahendeid.*”

e) *pärast lõiget 4 lisatakse järgmised lõiked:*

„4 a. *Energiatõhususe edendamise eesmärgil volitavad riikide reguleerivad asutused maagaasiettevõtjaid võtma kasutusele hinnakujunduse mudelid, mille kohaselt hind suurema tarbimise korral tõuseb, ja tagama tarbijate ja jaotusvõrguettevõtjate aktiivse osaluse põhivõrgu halduses, toetades selleks meetmete kasutusele võtmist, mis optimeerivad gaasi kasutamist, eelkõige tipp tundidel. Selliste hinnakujunduse mudelite rakendamine edendab koos arukate arvestite ja võrkude kasutusele võtmisega energiatõhusat käitumist ja võimalikult väikseid kulusid kodutarbijatele, eelkõige energiapuuduses kodumajapidamistele.*

4 b. *Liikmesriigid loovad kontaktpunktid, et tagada tarbijatele juurdepääs kogu vajalikule teabele nende õiguste, kehtivate õigusaktide ja neile kättesaadavate õiguskaitsemeetmete kohta vaidluse puhul.*”

f) Artiklisse 3 lisatakse järgmine lõige:

„5a. Käesoleva direktiivi rakendamine ei avalda negatiivset mõju asjaomaste töötajate tööhõivele, töötingimustele ega teavet, konsulteerimist ja osalust puudutavatele õigustele. Liikmesriigid konsulteerivad asjaomaste sotsiaalpartneritega käesoleva direktiivi mis tahes muudatuste rakendamise asjus, et leevendada selliseid negatiivseid tagajärgi. Komisjon annab toimunud konsultatsioonidest ja võetud meetmetest aru gaasi- ja elektritootmise valdkonna sotsiaalse dialoogi komiteedele.”

4) Artikli 4 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Kui liikmesriikides kehtib lubade andmise kord, tuleb neil sätestada objektiivsed ja mittediskrimineerivad nõuded, mida peavad täitma maagaasirajatiste ehitamiseks ja/või kasutamiseks või maagaasi tarnimiseks luba taotlevad ettevõtjad. Liikmesriikidel ei ole mingil juhul õigust seostada lubade andmist kriteeriumidega, mis annavad pädevatele asutustele kaalutusõiguse. Lubade andmise mittediskrimineerivad nõuded ja kord avalikustatakse. Liikmesriigid tagavad, et rajatiste, torujuhtmete ja nendega seotud sisseade jaoks lubade andmise menetluse käigus võetaks arvesse antud projekti tähtsust maagaasi siseturu jaoks.”

5) pärast artiklit 5 lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 5a

Piirkondlik solidaarsus

1. Maagaasi siseturul varustuskindluse tagamiseks teevad liikmesriigid koostööd, et edendada piirkondlikku ja kahepoolset solidaarsust, **kehtestamata sealjuures ebaproportsionaalselt suurt koormust turuosalistele.**
2. Selline koostöö hõlmab olukordi, mis lühiajaliselt tulenevad või võivad tuleneda liikmesriigi tõsisest varustushäirest. See peab sisaldama järgmist:
 - a) direktiivi 2004/67/EÜ artiklis 8 osutatud riiklike eriolukorra meetmete kooskõlastamine;

- b) vastastikuste elektri- ja maagaasiühenduste määratlemine ja vajaduse korral väljaarendamine või ajakohastamine;
 - c) vastastikuse abi andmise tingimused ja praktiline kord.
3. Komisjoni, *teisi liikmesriike ja turuosalisi* teavitatakse sellest koostööst.

Artikkel 5b

Piirkondliku koostöö edendamine

1. *Riiklikud reguleerivad asutused* teevad || koostööd, et *ühtlustada turukorraldust ja* integreerida oma siseriiklikud turud vähemalt *ühel* piirkondlikul tasandil *esimese ja vahepealse sammuna täielikult liberaliseeritud gaasi siseturu suunas*. Eelkõige edendavad nad süsteemihaldurite piirkondliku tasandi koostööd ning *lihtsustavad nende integreerumist piirkondlikul tasandil eesmärgiga luua konkurentsivõimeline siseturg, hõlbustades* oma õigusliku, reguleeriva ja tehnilise raamistiku . *ühtlustamist ning eelkõige integreerides Euroopa Liidus olemasolevad gaasisaared. Liikmesriigid edendavad ka riiklike reguleerivate asutuste piiriülest ja piirkondlikku koostööd.*
2. *Amet teeb III ja IV peatüki kohaselt koostööd riiklike reguleerivate asutuste ja põhivõrguettevõtjatega, et tagada konkurentsivõimelise siseturu loomise eesmärgil reguleerivate raamistike piirkondadevaheline lähenemine. Kui amet on seisukohal, et kõnealuse koostöö kohta on vaja siduvaid eeskirju, teeb ta asjakohased soovitused. Piirkondlikel turgudel loetakse ametit pädevaks asutuseks valdkondades, mis on määratletud artiklis 24d.”*

6) Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 7

Põhivõrkude ja põhivõrguettevõtjate eraldamine

1. Liikmesriigid tagavad, et alates ...*:

- a) tegutsevad kõik põhivõrke omavad ettevõtjad põhivõrguettevõtjatena;
- b) ei ole samal isikul või samadel isikutel, ***kas üksi või koos***, õigust:
 - i) otseselt või kaudselt teostada kontrolli tootmis- või tarneülesandeid täitva ettevõtja üle ning otseselt või kaudselt omada kontrolli või mis tahes huve või teostada mis tahes *õigusi põhivõrguettevõtja* ■ *suhtes*; või
 - ii) otseselt või kaudselt teostada kontrolli põhivõrguettevõtja ■ üle ning otseselt või kaudselt omada kontrolli või mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi tootmis- või tarneülesandeid täitva ettevõtja suhtes;
- c) ei ole samal isikul või samadel isikutel õigust nimetada ametisse põhivõrguettevõtja ■ nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seadusejärgselt esindava organi liikmeid ning omada otsest või kaudset kontrolli või mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi tootmis- või tarneülesandeid täitva ettevõtja suhtes;
- d) ei ole samal isikul õigust olla nii tootmis- või tarneülesandeid täitva ettevõtja kui ka põhivõrguettevõtja või põhivõrgu nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seadusejärgselt esindava organi liige;
- e) ***samal isikul või samadel isikutel ei ole õigust hallata põhivõrku juhtimislepingu kaudu või mõjutada seda omandisuhte puudumise korral mingil muul viisil, ning teostada otsest või kaudset kontrolli või omada mis tahes huve või teostada mis tahes õigusi tootmis- või tarneülesandeid täitva ettevõtja suhtes.***

2. Lõike 1 punktis b osutatud huvid ja õigused on eelkõige järgmised:
- a) teatava osa kapitali või põhivahendite omandiõigus, või
 - b) hääleõigus, või
 - c) õigus nimetada ametisse nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seadusejärgselt esindava organi liikmeid, või
 - d) õigus saada dividende või muid hüvesid.
3. Lõike 1 punkti b kohaldamisel on *termini* „tootmise või tarnimisega seotud ülesandeid täitev ettevõtja” tähendus „tootmis- või tarneülesandeid täitev ettevõtja” || direktiivi 2003/54/EÜ || tähenduses ning terminite „põhivõrguettevõtja” ja „põhivõrk” tähendus „põhivõrguettevõtja” ja „põhivõrk” direktiivi 2003/54/EÜ tähenduses.
- ||
4. ***Liikmesriigid jälgivad vertikaalselt integreeritud ettevõtjate eraldamise protsessi ja esitavad komisjonile aruande saavutatud edusammude kohta.***
5. Liikmesriigid võivad lubada teha lõike 1 punktidest b ja c erandeid kuni ...**, tingimusel, et põhivõrguettevõtjad ei moodusta osa vertikaalselt integreeritud ettevõtjast.
6. Lõike 1 punktis a sätestatud kohustus loetakse täidetuks olukorras, kus mitu põhivõrku omavat ettevõtjat on loonud ühisettevõtte, mis tegutseb asjaomaste põhivõrkude osas põhivõrguettevõtjana mitmes liikmesriigis. ■

7. ***Kui lõike 1 punktides b kuni e osutatud isik on liikmesriik või muu avalik-õiguslik asutus, ei tohi kahte eraldiseisvat avalik-õiguslikku asutust, kes ühelt poolt kontrollivad kas põhivõrguettevõtjat või põhivõrku ning teiselt poolt mis tahes tootmis- ja tarneülesandeid täitvat ettevõtjat, lugeda samaks isikuks või samadeks isikuteks.***
8. Liikmesriigid tagavad, et vertikaalselt integreeritud ettevõtja osaks oleva põhivõrguettevõtja ja tema töötajate käsutuses olevat artikli 10 lõikes 1 osutatud tundlikku äriteavet ei edastata tootmis- või tarneülesandeid täitvatele ettevõtjatele.
9. ***Kui ...*** põhivõrk kuulub vertikaalselt integreeritud ettevõtjale, võivad liikmesriigid otsustada lõiget 1 mitte kohaldada.***

Sellisel juhul liikmesriigid järgivad IV a peatüki sätteid.

Mingil juhul ei tohi takistada põhivõrku omavatel vertikaalselt integreeritud ettevõtjatel võtta meetmeid lõike 1 järgimiseks.

* Väljaannete talitus: palun sisestage kuupäev, milleks on üks aasta pärast direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ülevõtmise kohta] ülevõtmise kuupäeva.

** Väljaannete talitus: palun sisestage kuupäev, milleks on kaks aastat pärast direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ülevõtmise kohta] ülevõtmise kuupäeva.

*** ***Direktiivi ... /.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta] jõustumise kuupäev."***

7) Pärast artiklit 7 lisatakse järgmised artiklid ||:

„Artikkel 7a

Kontroll põhivõrguomanike ja põhivõrguettevõtjate üle

1. Ilma et see piiraks ühenduse rahvusvaheliste kohustuste täitmist, ei kontrolli põhivõrke ega põhivõrguettevõtjaid kolmanda riigi isik või isikud.

2. Ühe või mitme kolmanda riigiga sõlmitud kokkuleppega, mille osaline on ühendus **ning mille eesmärk on kehtestada energiasektori ühine investeerimisraamistik ja avada kolmanda riigi energiaturg, kaasa arvatud Euroopa Liidus asutatud ettevõtjate suhtes**, võib lubada erandit lõikest 1.

Artikkel 7b

Põhivõrguettevõtjate määramine ja sertifitseerimine

1. Liikmesriigid kiidavad heaks ja määravad põhivõrguettevõtjateks need ettevõtjad, kes omavad põhivõrku ja kelle riiklik reguleeriv asutus on sertifitseerinud, kuna nad vastavad artikli 7 lõike 1 ja artikli 7a nõuetele vastavalt *käesolevas artiklis* esitatud sertifitseerimismenetlusele. Põhivõrguettevõtjate määramine tehakse teatavaks komisjonile ning avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.
2. Kui kolmanda riigi isiku või isikute poolt artikli 7a kohaselt kontrollitav põhivõrguomanik või põhivõrguettevõtja taotleb sertifitseerimist, keeldutakse sellest juhul, kui põhivõrguomanik või põhivõrguettevõtja ei tõenda, et asjaomast üksust ei ole võimalik artikli 7 lõiget 1 rikkudes otseselt või kaudselt mõjutada ühelgi ettevõtjal, kes on aktiivselt tegev gaasi või elektrienergia tootmises või tarnimises, või kolmandal riigil, ilma et see piiraks ühenduse rahvusvaheliste kohustuste täitmist.
3. Põhivõrguettevõtjad teavitavad *riiklikku* reguleerivat asutust kõikidest kavandatud tehingutest, mille puhul võib vaja olla hinnata uuesti nende vastavust artikli 7 lõikele 1 või artiklile 7a.
4. *Riiklikud reguleerivad* asutused jälgivad põhivõrguettevõtjate jätkuvat vastavust artikli 7 lõikele 1 ja artiklile 7a. Nad algatavad sellise vastavuse tagamiseks sertifitseerimismenetluse:
 - a) põhivõrguettevõtja poolt lõike 3 kohaselt esitatud teatise alusel;
 - b) omal algatusel, kui neile on teada, et õigustega seotud kavandatud muudatus või mõju põhivõrguomanikele või põhivõrguettevõtjatele võib kaasa tuua artikli 7 lõike 1 või artikli 7a rikkumise, või kui neil on alust uskuda, et selline rikkumine on toimunud; või

c) komisjoni põhjendatud taotluse alusel.

5. *Riiklikud reguleerivad* asutused võtavad vastu otsuse põhivõrguettevõtja sertifitseerimise kohta nelja kuu jooksul pärast seda, kui põhivõrguettevõtja on neid teavitanud või komisjon taotluse esitanud. *Juhul kui riiklikud reguleerivad asutused nimetatud ajavahemiku jooksul otsust vastu ei võta, loetakse sertifitseerimine tehtuks.* Reguleeriva asutuse selgesõnaline või vaikiv otsus võib jõustuda üksnes pärast lõigetes 6 kuni 9 sätestatud menetluse lõppemist ja ainult juhul, kui komisjonil ei ole selle kohta vastuväiteid.
6. *Riiklik reguleeriv* asutus edastab selgesõnalise või vaikiva otsuse põhivõrguettevõtja sertifitseerimise kohta koos otsusega seotud asjakohase teabega viivitamata komisjonile.
7. Komisjon vaatab teatise läbi niipea, kui on selle kätte saanud. Kui komisjon leiab, et *riikliku* reguleeriva asutuse otsus tekitab tõsiseid kahtlusi seoses selle vastavusega artikli 7 lõikele 1, artiklile 7a või artikli 7b lõikele 2, otsustab komisjon kahe kuu jooksul pärast teatise kättesaamist menetluse algatamise üle. Sel juhul kutsub ta asjaomast *riiklikku* reguleerivat asutust ja põhivõrguettevõtjat üles esitama omapoolseid märkusi. Kui komisjon soovib lisateavet, pikendatakse kahekuulist ajavahemikku kahe kuu võrra alates täieliku teabe saamisest.
8. Kui komisjon on otsustanud algatada menetluse, esitab ta || nelja kuu jooksul pärast sellise otsuse tegemist lõpliku otsuse:
 - a) mitte esitada vastuväiteid *riikliku* reguleeriva asutuse otsuse suhtes; või
 - b) nõudes asjaomasel *riiklikul* reguleerival asutusel muuta otsust või see tühistada, kui ta leiab, et ei ole järgitud artikli 7 lõiget 1, artiklit 7a või artikli 7b lõiget 2.
9. Kui komisjon ei ole teinud otsust menetluse algatamise või lõpliku otsuse kohta vastavalt lõigetes 7 ja 8 sätestatud ajavahemiku jooksul, tähendab see, et ta ei ole esitanud *riikliku* reguleeriva asutuse otsuse suhtes vastuväiteid.

10. *Riiklik reguleeriv* asutus täidab komisjoni otsust sertifitseerimisotsuse muutmise või tühistamise kohta nelja nädala jooksul ja teatab sellest komisjonile.
11. *Riiklikud reguleerivad* asutused ja komisjon võivad taotleda põhivõrguettevõtjatelt ja tootmis- või tarneülesandeid täitvatelt ettevõtjatelt mis tahes teavet, mis on vajalik nende käesolevas artiklis sätestatud ülesannete täitmiseks.
12. *Riiklikud reguleerivad* asutused ja komisjon säilitavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

-
13. ***Käesolevas artiklis sätestatud menetlusi ning eriti lõikes 2 sätestatud piiranguid, ei kohaldata tootmisetapi torustike suhtes, mis on mõeldud üksnes päritoluriigi gaasivarustuse võrkude otseühendamiseks ühenduse territooriumil asuva ühenduspunktiga, ega selliste torustike uuendamise suhtes.***

Artikkel 7c

Hoidlahaldurite ja maagaasi veeldusjaama haldurite määramine

Liikmesriigid määravad või nõuavad, et maagaasiettevõtjad, kellele kuuluvad gaasihoidlad või maagaasi veeldusjaamad, määraksid kas ühe või mitu süsteemihaldurit ajavahemikuks, mille liikmesriigid kehtestavad olenevalt tõhususest ja majandusliku tasakaalu näitajatest.”

8) Artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) punkt a asendatakse järgmisega.

„a) kasutama, hooldama ja arendama majandustingimustele vastavalt turvalist, töökindlat ja tõhusat põhivõrku, gaasihoidlaid ja/või maagaasi veeldusjaamu, ***et kindlustada uutele turuletulijatele avatud turg***, võttes nõuetekohaselt arvesse keskkonnakaitset ■;”.

ii) *pärast punkti b lisatakse järgmine punkt:*

„b a) looma piisava vastastikuse ühendamise võimsuse oma põhivõrgu infrastruktuuride vahel, et rahuldada kogu mõistlik nõudlus võimsuste järele, lihtsustada tõhusat koguturgu ja täita gaasi varustuskindluse kriteeriume;”

b) *lõige 3 asendatakse järgmisega:*

„3. Liikmesriigid võivad riiklike reguleerivate asutuste kaudu nõuda põhivõrguettevõtjatelt põhivõrgu hooldamise ja arendamise, sealhulgas gaasivõrkude vastastikuse ühendamise võimsuse miinimumnõuete järgimist. Riiklikele reguleerivatele asutustele tuleks anda laiemad volitused tarbijakaitse tagamiseks Euroopa Liidus.”

c) *Artiklile 8 lisatakse järgmine lõige:*

„4 a. Oma ülesannete täitmisel võtavad põhivõrguettevõtjad arvesse reegleid, mille on vastu võtnud Euroopa maagaasi põhivõrguettevõtjate võrgustik.”

9) Artikkel 9 jäetakse välja.

■

10) *Artikkel 10 asendatakse järgmisega:*

„Artikkel 10

Põhivõrguettevõtjate ja põhivõrguomanike konfidentsiaalsusnõuded

1. Ilma et see piiraks artikli 16 kohaldamist või muude teabe avalikustamist nõudvate seaduslike kohustuste täitmist, peab iga põhivõrguettevõtja, hoidlatevõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldur ning põhivõrguomanik säilitama oma äritegevuse käigus saadud tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse ja takistama oma tegevuse kohta käiva, äriliselt kasuliku teabe diskrimineerivat avalikustamist ning eelkõige mitte avalikustama mis tahes tundlikku äriteavet äriühingu ülejäänud osalistele, kui see ei ole vajalik äritehingu tegemiseks. Selleks et tagada teabe eristamise eeskirjade täielik järgimine, tuleb samuti tagada, et põhivõrguomanik ja äriühingu ülejäänud osad ei kasuta ühisteenuseid, välja arvatud üksnes haldus- või infotehnoloogiaalased teenused (nt mitte ühist õigusteenistust).
2. Põhivõrguettevõtjad, hoidlatevõrgu ja/või maagaasi veeldusjaamade haldurid ei tohi sidusettevõtjate kaudu maagaasi müümisel ega ostmisel kuritarvitada tundlikku äriteavet, mida nad on saanud kolmandatelt isikutelt võrgule juurdepääsu korraldamisel või pidades läbirääkimisi selle saamiseks.
3. ***Tundlik äriteave määratakse kindlaks objektiivsete ja läbipaistvate kriteeriumide kasutamisega.***

11) *Artiklit 12 muudetakse järgmiselt:*

a) *lõige 1 asendatakse järgmisega:*

- „1. ***Iga jaotusvõrguettevõtja vastutab selle eest, et tagatakse süsteemi pikaajaline võime rahuldada mõistlikku nõudlust gaasi jaotamise järele ning et tema piirkonnas kasutatakse, hooldatakse ja arendatakse majandustingimustele vastavalt turvalist, töökindlat ja tõhusat jaotusvõrku, võttes nõuetekohaselt arvesse keskkonnakaitset ja energiatõhususe edendamist.***”

b) *lõige 4 asendatakse järgmisega:*

„4. Iga jaotusvõrguettevõtja annab võrgukasutajatele võrgule tõhusaks juurdepääsuks ja kasutamiseks vajalikku teavet.”

c) *pärast lõiget 4 lisatakse järgmine lõige:*

*„4 a. Jaotusvõrguettevõtja esitab asjaomasele riiklikule reguleerivale asutusele ... * ettepaneku, milles kirjeldatakse asjakohaseid teabe- ja sidesüsteeme, mida on vaja rakendada, et esitada lõikes 4 osutatud teavet. Selle ettepanekuga võimaldatakse muu seas kahesuunaliste elektrooniliste arvestite kasutamine, mis antakse kõikide tarbijate käsutusse** lõpptarbijate ja hajutatud tootjate aktiivne osalemine võrgu töös ning teabe liikumine reaajas jaotus- ja põhivõrguettevõtjate vahel, mille eesmärk on optimeerida kõikide olemasolevate tootmis-, võrgu- ja nõudlusressursside kasutamist.*

*4 b. ... *** kiidavad riiklikud reguleerivad asutused lõikes 4 a osutatud ettepanekud heaks või lükkavad need tagasi. Riiklikud reguleerivad asutused tagavad rakendatavate teabe- ja sidesüsteemide täieliku koostalitlusvõime. Sel eesmärgil võivad nad välja anda suuniseid ning nõuda muudatusettepanekute esitamist lõikes 4 a osutatud ettepanekutele.*

4 c. Enne jaotusvõrguettevõtja teavitamist oma otsusest seoses lõikes 4 a osutatud ettepanekuga, teavitab riiklik reguleeriv asutus sellest ametit või juhul, kui amet ei ole veel tööle hakanud, komisjoni. Amet või komisjon tagab, et rakendatavad teabe- ja sidesüsteemid kergendavad gaasi siseturu arendamist ega too kaasa uusi tehnilisi tõkkeid.

** Üks aasta pärast direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta] jõustumise kuupäeva.*

*** Kümme aastat pärast direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta] jõustumise kuupäeva.*

**** Kaks aastat pärast pärast direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta] jõustumise kuupäeva.”*

12) Pärast IV peatükki lisatakse järgmised peatükid:

„IV a PEATÜKK

Sõltumatud põhivõrguettevõtjad

Artikkel 12 a

Reguleerimisala

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse juhul, kui liikmesriik otsustab mitte kohaldada artikli 7 lõiget 1 vastavalt artikli 7 lõikele 7.

Artikkel 12 b

Varad, seadmed, töötajad ja identiteet

- 1. Põhivõrguettevõtjatel on kõik käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmiseks ja gaasi edastamisega seotud üritegevuseks vajalikud inim-, füüsilised ja rahalised ressursid, eeldusel, et:***
 - a) gaasi edastamisega seotud üritegevuseks vajalikud varad, sh põhivõrk, kuuluvad põhivõrguettevõtjale;***
 - b) gaasi edastamisega seotud üritegevuseks, sh ettevõtlusega seotud ülesannete täitmiseks vajalikud töötajad palkab põhivõrguettevõtja;***
 - c) töötajate rentimine ning teenuste osutamine vertikaalselt integreeritud ettevõtja muude osade vahel on keelatud;***
 - d) põhivõrguettevõtjalt asjakohase taotluse saamise korral näevad vertikaalselt integreeritud ettevõtjad tulevaste investimisprojektide ja/või olemasolevate varade asendamiseks ette asjakohased rahalised vahendid artiklis 12 f osutatud iga-aastase rahastamiskava raames;***

- e) *põhivõrguettevõtjad ei kasuta vertikaalselt integreeritud ettevõtjaga samu välislepingupartnereid või konsultante ning nad ei tohi jagada infotehnoloogia süsteeme või seadmeid, tööruume ega turvasüsteeme.*
2. *Lisaks artiklis 8 loetletud tegevustele hõlmab gaasi edastamisega seotud äritegevus vähemalt järgmist:*
- a) *põhivõrguettevõtja esindamist ning kontakte kolmandate osapoolte ja reguleerivate asutustega;*
 - b) *põhivõrguettevõtja esindamist Euroopa põhivõrguettevõtjate võrgustikus;*
 - c) *kolmandatele isikutele juurdepääsu andmist ja haldamist;*
 - d) *kõikide põhivõrguga seotud tasude kogumist, sealhulgas juurdepääsutasud, abiteenuste, nt gaasi töötlemise, tasakaalustustasud, teenuste ostmist (tasakaalustamiskulud, energia ostmise kadude katmiseks);*
 - e) *põhivõrgu kasutamist, hooldamist ja arendamist;*
 - f) *investeeringute kavandamist, et tagada võrgu pikaajaline võime rahuldada mõistlikku nõudlust ja tagada varustuskindlus;*
 - g) *asjakohaste ühisettevõtete loomist, sh koos ühe või mitme põhivõrguettevõtjaga, gaasibörsiga jne, et saavutada eesmärk toetada piirkondlike turgude loomist või hõlbustada liberaliseerimise protsessi;*
 - h) *kõiki ettevõtlusteenuseid, sealhulgas õigusabi, raamatupidamis- ja infotehnoloogiateenused.*
3. *Põhivõrguettevõtja õiguslik vorm on piiratud vastutusega äriühing, nagu on osutatud direktiivi 68/151/EMÜ artiklis 1.*

4. *Põhivõrguettevõtja ei tekita oma äriidentiteedi, suhtlemise, kaubamärkide ja ruumidega seotult segadust seoses vertikaalselt integreeritud ettevõtja eraldiseisva identiteediga.*
5. *Põhivõrguettevõtja raamatupidamist auditeerib audiitor, kes ei auditeeri vertikaalselt integreeritud ettevõtjat ega selle mis tahes osa.*

Artikkel 12 c

Põhivõrguettevõtja sõltumatus

1. *Ilma et see piiraks vertikaalselt integreeritud ettevõtja poolt artikli 12 f kohaselt määratud järelevalveorgani liikmete volitusi, on põhivõrguettevõtjal, sõltumata vertikaalselt integreeritud ettevõtjast, tulemuslik otsustusõigus varade suhtes, mis on vajalikud võrgu haldamiseks, hooldamiseks või arendamiseks. Põhivõrguettevõtjal on volitus teenida raha kapitaliturul, eelkõige laenamise ja kapitali suurendamise kaudu artiklis 12 f osutatud iga-aastase rahastamiskava raames.*
2. *Vertikaalselt integreeritud ettevõtja tootmis- või tarneülesandeid täitvatel tütarettevõtjatel ei ole otsest ega kaudset osalust põhivõrguettevõtja aktsiakapitalis. Põhivõrguettevõtja ei oma otseselt ega kaudselt aktsiaid vertikaalselt integreeritud ettevõtja tootmis- või tarneülesandeid täitvas tütarettevõtjas ega saa dividende või muid rahalisi hüvesid niisuguselt tütarettevõtjalt, välja arvatud võrgu kasutamisest saadav tulu.*
3. *Põhivõrguettevõtja üldine juhtimisstruktuur ja ettevõtte põhikiri tagavad põhivõrguettevõtja tulemusliku sõltumatuse, nagu on osutatud käesolevas peatükis. Vertikaalselt integreeritud ettevõtja ei määra otseselt ega kaudselt põhivõrguettevõtja konkurentsikäitumist seoses põhivõrguettevõtja igapäevase tegevuse ja võrgu juhtimisega ega seoses artikli 12 h kohaselt välja töötatava 10-aastase investeerimiskava ettevalmistamiseks vajalike tegevustega.*

4. *Kõik vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja põhivõrguettevõtja vahelised äri- ja rahandussuhted, sh põhivõrguettevõtja laenud vertikaalselt integreeritud ettevõtjale peavad vastama turutingimustele. Põhivõrguettevõtja peab nimetatud äri- ja rahandussuhete üle üksikasjalikku arvestust ja teeb selle riiklikule reguleerivale asutusele taotluse korral kättesaadavaks.*
5. *Põhivõrguettevõtja esitab riiklikule reguleerivale asutusele kõik vertikaalselt integreeritud ettevõtjaga sõlmitud äri- ja finantskokoalepped.*
6. *Põhivõrguettevõtja teavitab riiklikku reguleerivat asutust kättesaadavatest rahalistest vahenditest, millele on osutatud artikli 12 b lõike 1 punktis d;*
7. *Asjaomane liikmesriik kiidab heaks ja määrab põhivõrguettevõtjaks ettevõtja, kelle riiklik reguleeriv asutus on sertifitseerinud käesoleva peatüki nõuetele vastavana. Kohaldatakse artiklis 7b sätestatud sertifitseerimismenetlust.*
8. *Läbipaistvus on mittediskrimineerimise tagamiseks kohustuslik, eelkõige seoses tariifide, kolmandate isikute juurdepääsuteenuste, võimsuse jaotamise ja tasakaalustamise jaoks vajalike andmetega. Vertikaalselt integreeritud ettevõtja peab hoiduma mis tahes tegevusest, mis takistab põhivõrguettevõtjatel kõnealuseid kohustusi täita.*

Artikkel 12 d

Põhivõrguettevõtja töötajate ja juhtkonna sõltumatus

1. *Põhivõrguettevõtja juhtimise eest vastutavate isikute ja haldusorganite liikmete ametisse nimetamist ja ametiaja pikendamist, töötingimusi, sh ette nähtud tasu ja ametist vabastamist käsitlevad otsused teeb põhivõrguettevõtja järelevalveorgan, mis nimetatakse ametisse kooskõlas artikliga 12 f.*

2. *Põhivõrguettevõtja juhtimise eest vastutavate isikute ja haldusorganite liikmete ametisse nimetamise ja ametiaja pikendamise eest vastutava järelevalveorgani poolt ametisse nimetatud isikute nimed ja nende ametiajal kehtivad tingimused, ametiaja kestus ja ametist vabastamine ning iga sellise kavandatava ametist vabastamise põhjused teatatakse riiklikule reguleerivale asutusele. Lõikes 1 osutatud tingimused ja otsused muutuvad siduvaks üksnes siis, kui riiklik reguleeriv asutus ei ole kolme nädala jooksul pärast teavitamist vastuväiteid esitanud. Riiklik reguleeriv asutus võib esitada vastuväited, kui ametisse nimetatud juhtimise eest vastutava isiku ja/või haldusorganite liikme ametialane sõltumatus tekitab tõsiseid kahtlusi või tema ennetähtaegse ametist vabastamise korral, kui on kahtlusi selle õigustatuses.*
3. *Järelevalveorgani poolt määratud põhivõrguettevõtja juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed ei oma viie aasta jooksul enne nende ametisse nimetamist vertikaalselt integreeritud ettevõtjas või selle osas või seda kontrollivates aktsionärides, peale põhivõrguettevõtja, otseselt või kaudselt ametikohta või ametialast vastutust või huvisid ega ole nendega ärisuhetes.*
4. *Põhivõrguettevõtja juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed ja töötajad ei oma vertikaalselt integreeritud ettevõtja osas või seda kontrollivates aktsionärides otseselt või kaudselt mingit muud ametikohta või ametialast vastutust või huvisid ega ole nendega ärisuhetes.*
5. *Põhivõrguettevõtja juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed ja töötajad ei oma otseselt või kaudselt mingeid huvisid vertikaalselt integreeritud ettevõtja osas, va põhivõrguettevõtjas, ega saa sellest rahalist kasu. Nende töötasu ei sõltu mingil määral muu vertikaalselt integreeritud ettevõtja tegevusest või tulemustest peale põhivõrguettevõtja.*

6. *Põhivõrguettevõtja juhtimise eest vastutavatele isikutele ja/või haldusorganite liikmetele tagatakse nende töösuhte ennetähtaegse lõpetamisega seotud kaebuste korral tulemuslik kaebuse esitamise õigus riiklikule reguleerivale asutusele.*
7. *Pärast ametist vabastamist põhivõrguettevõtjas ei oma selle juhtimise eest vastutavad isikud ja/või haldusorganite liikmed vähemalt viie aasta jooksul vertikaalselt integreeritud ettevõtja osas, peale põhivõrguettevõtja, või seda kontrollivates aktsionärides otseselt või kaudselt ametikohta või ametialast vastutust või huvisid ega ole nendega ärisuhetes.*

Artikkel 12 e

Usaldusisik

1. *Riiklik reguleeriv asutus nimetab vertikaalselt integreeritud ettevõtja ettepanekul ning kulul ametisse sõltumatu usaldusisiku. Usaldusisik tegutseb eranditult vertikaalselt integreeritud ettevõtja õigustatud huvides põhivõrguettevõtja varade väärtuse säilitamiseks, kaitstes samas põhivõrguettevõtja sõltumatust vertikaalselt integreeritud ettevõtjast. Oma ülesannete täitmisel ei võta usaldusisik arvesse vertikaalselt integreeritud ettevõtja tootmis- ja tarnetegevusega seotud huve.*
2. *Usaldusisik ei oma viie aasta jooksul enne tema ametisse nimetamist vertikaalselt integreeritud ettevõtjas või selle osas või seda kontrollivates aktsionärides või muu tootmis- ja tarneülesandeid täitvas ettevõtjas otseselt või kaudselt ametikohta või ametialast vastutust või huvisid ega ole nendega ärisuhetes.*

Usaldusisikule antud volituste tingimused, sealhulgas kestuse, töösuhte lõpetamise tingimused ja töötasu, kiidab heaks riiklik reguleeriv asutus.

Oma ametiajal ei tohi usaldusisik omada vertikaalselt integreeritud ettevõtja mis tahes osas või seda kontrollivate aktsionäride seas otseselt või kaudselt muud ametikohta või ametialast vastutust või huvisid ega olla nendega ärisuhetes.

Vähemalt viie aasta jooksul pärast volituste lõppemist ei oma usaldusisik vertikaalselt integreeritud ettevõtja mis tahes osas või seda kontrollivate aktsionäride seas otseselt või kaudselt mingit ametikohta või ametialast vastutust või huvisid ega ole nendega ärisuhetes.

3. Usaldusisiku kohuseks on:

- a) põhivõrguettevõtja järelevalveorgani liikmete, välja arvatud artikli 12 f lõike 2 punktis a osutatud liikmete, ametisse nimetamine, ametiaja pikendamine või ametist vabastamine; ning*
- b) oma hääleõiguse kasutamine järelevalveorganis.*

Artikkel 12 f

Järelevalveorgan

- 1.** *Põhivõrguettevõtjal on järelevalveorgan, mis vastutab otsuste vastuvõtmise eest, millel võib olla oluline mõju põhivõrguettevõtja aktsionäride varade väärtusele, eriti niisuguste otsuste vastuvõtmise eest, mis on seotud igaaastase rahastamiskava heakskiitmise, põhivõrguettevõtja võlataseme ja aktsionäridele makstavate dividendide summaga.*
- 2.** *Järelevalveorgani koosseis on järgmine:*
 - a) vertikaalselt integreeritud ettevõtjat esindavad liikmed;*
 - b) kolmandatest isikutest aktsionäre esindavad liikmed;*

- c) *põhivõrguettevõtjat esindavad liikmed;*
 - d) *usaldusisik; ja*
 - e) *kui liikmesriigi asjaomastes õigusaktides on nii sätestatud, muid huvitatud pooli, näiteks põhivõrguettevõtja töötajaid, esindavad liikmed.*
3. *Järelevalveorgani liikmete suhtes kohaldatakse artikli 12 d lõikeid 2 kuni 7.*
 4. *Usaldusisikul on vetoõigus otsuste osas, mis tema arvates võivad oluliselt vähendada põhivõrguettevõtja varade väärtust. Küsimuse hindamisel, kas otsus võib varade väärtust oluliselt vähendada, on eriti oluline põhivõrguettevõtja iga-aastane rahastamiskava ja võlgade summa. Juhul kui järelevalveorgani liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega veto tühistatakse, siis kohaldatakse artikli 12 h lõiget 7.*

Artikkel 12 g

Nõuetele vastavuse programm ja järelevalveametnik

1. *Liikmesriigid tagavad, et põhivõrguettevõtjad kehtestavad ja rakendavad nõuetele vastavuse programmi, milles sätestatakse meetmed diskrimineeriva käitumise vältimiseks, ning tagavad, et järelevalve selle täitmise üle oleks piisavalt range. Programmis sätestatakse töötajate konkreetsed kohustused selle eesmärgi saavutamiseks. Programm esitatakse heakskiitmiseks riiklikule reguleerivale asutusele. Ilma et see piiraks riikliku reguleeriva asutuse volitusi, jälgib järelevalveametnik programmi nõuetele vastavust sõltumatult.*
2. *Järelevalveorgan nimetab ametisse järelevalveametniku. Järelevalveametnik võib olla füüsiline või juriidiline isik. Järelevalveametniku suhtes kohaldatakse artikli 12 d lõikeid 2 kuni 7. Riiklik reguleeriv asutus võib järelevalveametniku ametisse nimetamise suhtes esitada vastuväite sõltumatuse või ametialase suutlikkuse puudumise tõttu.*

3. *Järelevalveametnik vastutab:*
- a) *nõuetele vastavuse programmi rakendamise järelevalve eest;*
 - b) *aastaaaruande, milles esitatakse nõuetele vastavuse programmi rakendamiseks võetud meetmed, koostamise ja esitamise eest riiklikule reguleerivale asutusele;*
 - c) *järelevalveorganile aruandmise eest ja soovitude andmise eest nõuetele vastavuse programmi ja selle rakendamise kohta;*
 - d) *riiklikule reguleerivale asutusele aruandmise eest kõikidest vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja põhivõrguettevõtja vahelistest äri- ja rahalistest suhetest.*
4. *Järelevalveametnik esitab riiklikule reguleerivale asutusele kavandatavad otsused võrkudesse tehtavate investeeringute kava või üksikinvesteeringute kohta. Nimetatud otsused esitatakse hiljemalt siis, kui põhivõrguettevõtja juhtkond ja/või pädev haldusorgan esitab need järelevalveorganile.*
5. *Järelevalveametnik teavitab riiklikku reguleerivat asutust juhul, kui vertikaalselt integreeritud ettevõtja on üldkoosolekul või oma järelevalveorgani liikmete hääletuse kaudu takistanud otsuse vastuvõtmist, mille tulemusena takistatakse või lükatakse edasi võrkudesse investeerimist.*
6. *Järelevalveametniku volitusi või töötingimusi reguleerivad tingimused kiidab heaks riiklik reguleeriv asutus ja need tagavad järelevalveametniku sõltumatuse.*
7. *Järelevalveametnik annab korrapäraselt, kas suuliselt või kirjalikult aru riiklikule reguleerivale asutusele ning tal on õigus anda korrapäraselt, kas suuliselt või kirjalikult aru põhivõrguettevõtja järelevalveorganile.*

8. *Järelevalveametnik võib osaleda põhivõrguettevõtja juhtkonna või haldusorganite kõikidel koosolekutel ning julgeolekuorgani koosolekutel ja üldkoosolekul. Järelevalveametnik osaleb kõikidel koosolekutel, millel käsitletakse järgmisi küsimusi:*
- a) *võrkudele juurdepääsu tingimused, nagu on määratletud määruses (EÜ) nr 1775/2005, eelkõige seoses tariifidega, juurdepääsuteenustega kolmandatele isikutele, võimsuse jaotamise, ülekoormusega tegelemise, läbipaistvuse, tasakaalustamise ja järelturgudega;*
 - b) *põhivõrgu haldamiseks, hooldamiseks ja arendamiseks ettenähtud projektid, sealhulgas investeeringud uutesse transpordiihendustesse, võimsuse suurendamisse ja olemasoleva võimsuse optimeerimisse;*
 - c) *põhivõrgu juhtimiseks vajalikud elektrienergia müügi- või ostutehingud.*
9. *Järelevalveametnik jälgib põhivõrguettevõtja vastavust artiklis 10 esitatud nõuetele.*
10. *Järelevalveametnikul on juurdepääs põhivõrguettevõtja kõikidele asjakohastele andmetele ja tööruumidele ning kogu teabele, mis on talle vajalik oma ülesannete täitmiseks.*
11. *Riikliku reguleeriva asutuse eelneval heakskiidul võib järelevalveorgan järelevalveametniku ametist vabastada.*
12. *Põhivõrguettevõtja ja vertikaalselt integreeritud ettevõtja eelkõige põhivõrguettevõtja ja vertikaalselt integreeritud ettevõtja vaheliste äri- ja finantskõikulepetega seotud kohustustest tuleks riiklikut reguleerivat asutust üksnes teavitada ilma heakskiidu saamise vajaduseta. Juhtkonna ja järelevalveametniku ametisse nimetamisest ja töötingimustest teavitatakse ilma heakskiidu saamise vajaduseta riiklikku reguleerivat asutust*

Artikkel 12 h

Võrgu arendamine ja volitused investeerimisotsuste langetamiseks

- 1. Pärast konsulteerimist kõikide asjaomaste sidusrühmadega esitavad põhivõrguettevõtjad igal aastal riiklikule reguleerivale asutusele 10-aastase võrgu arengukava, mis põhineb olemasoleval ja prognoositaval nõudlusel ja pakkumisel. Kava sisaldab tõhusaid meetmeid, et tagada süsteemi piisavus ja varustuskindlus.*
- 2. 10-aastases võrgu arengukavas eelkõige:*
 - a) juhitakse turuosaliste tähelepanu peamistele põhivõrgu infrastruktuuridele, mis on vaja järgmise kümne aasta jooksul ehitada või ajakohastada;*
 - b) hõlmatakse kõik otsustatud investeeringud ja määratakse kindlaks uued investeeringud, mida tuleb teha järgmise kolme aasta jooksul;*
 - c) nähakse ette kõigi investeerimisprojektide ajakava.*
- 3. 10-aastase võrgu arengukava väljatöötamisel kasutab põhivõrguettevõtja mõistlikke prognoose tootmise, tarnimise, tarbimise kohta ja kaubanduse kohta teiste riikidega, võttes arvesse piirkondlike ja üleeuroopaliste võrkude investeerimiskavasid, samuti hoidlate ja veeldatud maagaasi taasgaasistamisraajatiste investeerimiskavasid.*
- 4. Riiklik reguleeriv asutus konsulteerib 10-aastase võrgu arengukava osas avatud ja läbipaistval viisil kõikide tegelike või võimalike võrgu kasutajatega. Isikutelt või ettevõtetelt, kes väidavad enda olevat võimalikud võrgu kasutajad, võib nõuda oma väite põhjendamist. Riiklik reguleeriv asutus avaldab konsulteerimisprotsessi tulemused, eelkõige võimalikud investeerimisvajadused.*
- 5. Riiklik reguleeriv asutus analüüsib, kas 10-aastane võrgu arengukava hõlmab kõiki konsulteerimisel kindlaks määratud investeerimisvajadusi ja kas see on kooskõlas ühenduse 10-aastase võrgu arengukavaga, millele viidatakse määruse (EÜ) nr 1775/2005 artikli 2c lõikes 1. Kui tekib kahtlus kooskõla suhtes kogu ühendust hõlmava 10-aastase võrgu arengukavaga, konsulteerib riiklik reguleeriv asutus ametiga. Riiklik reguleeriv asutus võib nõuda põhivõrguettevõtjalt oma kava muutmist.*

6. *Riiklik reguleeriv asutus jälgib ja hindab 10-aastase võrgu arengukava rakendamist.*
7. *Kui põhivõrguettevõtja ei teosta, muudel kui väljaspool tema kontrolli olevatel ülekaalukatel põhjustel, investeeringut, mis oleks 10-aastase võrgu arengukava kohaselt tulnud teostada järgmise kolme aasta jooksul, tagavad liikmesriigid, et riiklikul reguleerival asutusel on kohustus võtta vähemalt üks järgmistest meetmetest, et tagada kõnealuse investeeringu tegemine:*
 - a) *nõuda põhivõrguettevõtjalt kõnealuste investeeringute teostamist kooskõlas artiklis 12 f osutatud iga-aastase rahastamiskavaga või*
 - b) *korraldada kõnealuse investeeringuga seoses kõikidele investoritele avatud pakkumismenetlus.*

Kui riiklik reguleeriv asutus on kasutanud oma punktis b sätestatud volitusi, võib ta kohustada põhivõrguettevõtjat nõustuma järgmisega:

- a) *rahastamine kolmanda isiku poolt;*
- b) *kolmanda isiku ehitustööd;*
- c) *uute vastavate varade ehitamine; või*
- d) *uue vastava vara haldamine.*

Põhivõrguettevõtja annab investoritele investeeringu tegemiseks kogu vajaliku teabe, ühendab uued varad põhivõrku ja teeb üldjuhul kõik endast oleneva investeerimisprojekti rakendamise lihtsustamiseks.

Asjakohase rahastamiskorra kiidab heaks riiklik reguleeriv asutus.

8. *Juhul, kui riiklik reguleeriv asutus on kasutanud oma lõikes 7 sätestatud volitusi, katab asjaomane tariifikorraldus kõnealuse investeeringu kulud.*

Artikkel 12 i

Otsustamisvolitused seoses hoidlate, maagaasi veeldusjaamade ja tööstustarbijate põhivõrku ühendamise

1. *Põhivõrguettevõtjad kehtestavad ja avaldavad läbipaistvad ja tõhusad menetlused ja tariifid hoidlate, maagaasi veeldusjaamade ja tööstustarbijate mittediskrimineerivaks võrku ühendamiseks. Menetlused eeldavad riikliku reguleeriva asutuse heakskiitu.*
2. *Põhivõrguettevõtjatel ei ole õigust keelduda uue hoidla, maagaasi veeldusjaama või tööstustarbija ühendamise*st võimalike tulevaste piirangute tõttu kasutatavatele võrguvõimsustele või võimsuse vajaliku suurendamisega seotud lisakulude tõttu. *Põhivõrguettevõtjad tagavad uue ühenduse piisava sisend- ja väljundvõimsuse.*
3. *Põhivõrguettevõtjad tagavad ja haldavad kolmandate isikute juurdepääsu võrgule, eelkõige juurdepääsu uute turuosaliste ja biogaasi tootjate jaoks, võttes arvesse võrgu ohutuseeskirju.*

IV b PEATÜKK

Artikkel 12 j

Läbivaatamisklausel

1. *Amet esitab ...*Euroopa Parlamendile ja nõukogule üksikasjaliku aruande, milles kirjeldatakse, millises ulatuses on käesolevas direktiivis kehtestatud eraldamist käsitlevad nõuded andnud tulemusi põhivõrguettevõtjate täieliku ja tõhusa sõltumatuse tagamisel.*
2. *Lõikes 1 toodud hindamise eesmärgil võtab amet eelkõige arvesse järgmisi kriteeriume: õiglane ja mittediskrimineeriv juurdepääs võrgule, tõhus reguleerimine, võrgu arendamine, investeeringud ja moonutusteta investeerimisajendid, võrkudevahelise ühenduse infrastruktuuri areng ja varustuskindluse olukord ühenduses.*

3. *Komisjon esitab ...* Euroopa Parlamendile ja nõukogule üksikasjaliku aruande, milles kirjeldatakse üheainsa Euroopa põhivõrguettevõtja loomise teostatavust, ning analüüsib eriti omandiõigustega seotud kulusid ja tulusid, turuintegratsiooni ning põhivõrgu tõhusat ja turvalist toimimist. Aruanne koostatakse konsulteerides sidusrühmade, eelkõige põhivõrguettevõtjate ja ametiga.*
4. *Vajaduse korral ja eelkõige juhul, kui lõikes 1 osutatud üksikasjalikus aruandes on määratletud, et lõikes 2 osutatud tingimused ei ole tegelikkuses tagatud, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanekud põhivõrguettevõtjate täieliku ja tõhusa sõltumatuse tagamiseks enne ...**.*

* *Viis aastat pärast direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta] jõustumist*

** *Seitse aastat pärast direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta] jõustumist."*

27) Artiklit 13 muudetakse järgmiselt:

- a) lõike 2 punktis c lisatakse esimese lause järele järgmine lause:

„Nende ülesannete täitmiseks peavad jaotusvõrguettevõtja käsutuses olema vajalikud inim-, tehnilised, rahalised ja füüsilised ressursid.”;

- b) lõike 2 punkti d muudetakse järgmiselt:

- i) viimast lauset asendatakse järgmisega:

„Nõuetele vastavuse programmi eest vastutav isik või organ (edaspidi „järelevalveametnik”) esitab võetud meetmete aastaaruande artikli 24a lõikes 1 osutatud reguleerivale asutusele ning see avaldatakse.”;

- ii) lisatakse järgmine lause:

„Järelevalveametnik on täiesti sõltumatu ning tal on juurdepääs kõikidele oma ülesande täitmiseks vajalikele jaotusvõrguettevõtja ja tema sidusettevõtjate andmetele.”;

c) lisatakse järgmine lõige:

„3. Kui jaotusvõrguettevõtja moodustab osa vertikaalselt integreeritud ettevõtjast, peavad liikmesriigid tagama, et ta ei kasutaks oma vertikaalset integreeritust konkurentsi moonutamiseks. Eelkõige ei tohi vertikaalselt integreeritud jaotusvõrguettevõtjad suhtlemisel ja kaubamärkidega seotult tekitada segadust seoses vertikaalselt integreeritud ettevõtja tarneharu eraldiseisvusega.”

■

14) Artikkel 15 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 15

Ühendatud haldur

Käesolev direktiiv ei takista ühendatud põhivõrgu, maagaasi veeldusjaama, gaasihoidla ja jaotusvõrgu halduri toimimist, tingimusel et ta järgib iga oma tegevuse puhul artikli 7 || ja artikli 13 lõike 1 kohaldatavaid sätteid.”

15) **Pärast artiklit 18 lisatakse järgmine artikkel:**

„Artikkel 18 a

Juurdepääs maagaasi veeldusjaamadele

1. ***Maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu korraldamise suhtes kohaldatakse reguleeritud juurdepääsukorda või lõikes 2 osutatud läbirääkimistel põhinevat juurdepääsukorda. Neid menetlusi rakendatakse objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel. Riiklikud reguleerivad asutused teostavad järelevalvet kõnealustele kriteeriumidele vastavuse üle.***

Liikmesriigid otsustavad, millist kindlaks määratud ja avalikustatud kriteeriumidel põhinevat juurdepääsukorda kasutada. Need kriteeriumid võimaldavad eelkõige teha kindlaks, kas asjaomasel turul toimub konkurents maagaasi veeldusjaamade vahel ja kas maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu tagab sõltumatu infrastruktuurihaldur, kes pakub avatud juurdepääsu. Riiklikud reguleerivad asutused jälgivad nende kriteeriumide täitmist ning avalikustavad või kohustavad maagaasi veeldusjaamu avalikustama, milliseid maagaasi veeldusjaamu või nende osi lõikes 2 osutatud läbirääkimistel põhineva juurdepääsu korra kohaselt pakutakse.

2. *Läbirääkimistel põhineva juurdepääsu korral võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevad maagaasiettevõtjad ja vabatarbijad võiksid pidada läbirääkimisi maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu saamiseks. Läbirääkimiste pidamisel maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu saamiseks peavad osalised toimima heauskselt.*

16) *Artikkel 19 asendatakse järgmisega:*

"Artikkel 19

Juurdepääs gaasihoidlatele

1. *Selleks et korraldada juurdepääsu gaasihoidlatele, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tarbijate varustamisel tõhusat juurdepääsu võrgule, otsustavad liikmesriigid, kas nad järgivad lõikes 4 kirjeldatud reguleeritud juurdepääsu või lõikes 3 osutatud läbirääkimistel põhinevat juurdepääsu. Neid menetlusi rakendatakse objektiivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel. Riiklikud reguleerivad asutused teostavad järelevalvet kõnealuste kriteeriumide järgimise üle.*

Riiklikud reguleerivad asutused määravad kindlaks ja avaldavad kriteeriumid, mille alusel võib gaasihoidlatele juurdepääsu korra suhtes valiku teha, pöörates tähelepanu sellele, kas asjaomasel turul on gaasihoidlate vahel konkurents ning kas sellise korralduse puhul kasutatakse sõltumatut infrastruktuuriettevõtjat, kes tagab avatud juurdepääsu. Riiklikud reguleerivad asutused jälgivad nimetatud kriteeriumidest kinnipidamist ja avalikustavad või kohustavad hoidlate haldureid avalikustama, milliseid gaasihoidlaid või nende osi lõigetes 3 ja 4 osutatud erinevate menetluste kohaselt pakutakse.

2. *Lõike 1 sätteid ei kohaldata abiteenuste ja ajutise hoiustamise suhtes, mis on seotud maagaasi veeldusjaamadega ning on vajalikud taasgaasistamisel ja seejärel gaasi edastussüsteemi toimetamisel.*
3. *Läbirääkimistel põhineva juurdepääsu korral võtavad riiklikud reguleerivad asutused vajalikud meetmed, et ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevad maagaasiettevõtjad ja vabatarbijad võiksid pidada läbirääkimisi gaasihoidlatele, juurdepääsu saamiseks, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tõhusat juurdepääsu võrgule. Läbirääkimiste pidamisel gaasihoidlatele juurdepääsu saamiseks peavad osalised toimima heauskselt.*

Gaasihoidlate kasutamise lepingute üle peetakse läbirääkimisi asjaomase hoidlatevõrgu halduriga. Riiklikud reguleerivad asutused nõuavad, et hoidlatevõrgu haldurid avaldaksid oma põhilised gaasihoidlate kasutamist käsitlevad kaubandustingimused kuue kuu jooksul alates käesoleva direktiivi rakendamisest ning seejärel kord aastas. Selliste tingimuste väljatöötamisel võetakse arvesse süsteemi kasutajate seisukohti, sest viimastel on õigus tingimuste suhtes riiklikele reguleerivatele asutustele vastuväiteid esitada.

4. *Reguleeritud juurdepääsu korral võtavad riiklikud reguleerivad asutused vajalikke meetmeid, et anda ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevatele maagaasiettevõtjatele ja vabatarbijatele niisugune juurdepääsuõigus gaasihoidlatele, mis põhineb avaldatud tariifidel ja/või muudel nende gaasihoidlate kasutamise tingimustel ja kohustustel, kui see on tehniliselt ja/või majanduslikult vajalik, et võimaldada tõhusat juurdepääsu võrgule. Selliste tariifide ning muude tingimuste ja kohustuste väljatöötamisel võetakse arvesse süsteemi kasutajate seisukohti, sest viimastel on õigus tingimuste suhtes riiklikele reguleerivatele asutustele vastuväiteid esitada. Vabatarbijatele võib anda juurdepääsuõiguse selle kaudu, et neil võimaldatakse sõlmida tarnelepinguid konkureerivate maagaasiettevõtjatega, kes ei ole võrgu või sidusettevõtte omanikud ja/või haldurid.”*

17) Artikkel 22 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 22

Uus infrastruktuur

1. Tähtsamate uute maagaasi infrastruktuuride, st liikmesriikide vaheliste ühendustorude, maagaasi veeldusjaamade ja gaasihoidlate suhtes võidakse vastava taotluse korral **kindla** aja jooksul mitte kohaldada artikleid 7, 18, 19 ja 20 ja artikli 24c lõikeid 4, 5 ja 7, kui on täidetud järgmised tingimused:
- a) investeering peab suurendama gaasivarustuse konkurentsi ning parandama varustuskindlust;
 - b) investeeringul on niisugune riskitase, et seda ei tehtaks, kui nimetatud vabastus ei kehtiks;
 - c) infrastruktuuri omanik peab olema füüsiline või juriidiline isik, kes on vähemalt juriidiliselt staatusest eraldatud nendest süsteemihalduritest, kelle võrgus seda infrastruktuuri ehitatakse;

- d) selle infrastruktuuri kasutajatelt võetakse tasu;
- e) vabastus ei kahjusta konkurentsi, gaasi siseturu tõhusat toimimist ega selle reguleeritud võrgu tõhusat toimimist, millega infrastruktuur ühendatakse;
- f) **projekt on üleeuroopalist huvi pakkuv ja ületab vähemalt ühe riigipiiri Euroopa Liidus.**

- 2. Lõiget 1 kohaldatakse ka **kõikide** olemasolevate infrastruktuuride võimsuse olulise suurenemise korral ning nende infrastruktuuride ümberehituse korral, mis võimaldavad **suuremate ja lisakoguste** kasutuselevõttu.
- 3. VIa peatükis osutatud **riiklik** reguleeriv asutus võib teha igal üksikjuhul eraldi otsuse lõigetes 1 ja 2 nimetatud vabastuste kohta. Kui kõnealune infrastruktuur asub rohkem kui ühe liikmesriigi territooriumil, täidab amet käesoleva artikliga reguleerivale asutusele pandud ülesandeid. **Ameti otsuse suhtes tuleb eelnevalt asjaomaste riiklike reguleerivate asutuste ja taotlejaga konsulteerida.**

Vabastus võib kehtida uue infrastruktuuri või märkimisväärselt suurendatud võimsusega olemasoleva infrastruktuuri kogu võimsuse või **üksnes** selle **teatavate konkreetsete osade** suhtes.

Vabastusotsuse tegemisel kaalutakse iga juhu puhul eraldi, kas on vaja kehtestada vabastuse kestuse ja infrastruktuurile diskrimineerimiseta juurdepääsu tingimused. Otsustades kõnealuste tingimuste üle, tuleb eelkõige võtta arvesse ehitatavat lisavõimsust ja olemasoleva võimsuse muutmist, projekti tähtaega ja siseriiklikke tingimusi.

Enne vabastuse andmist võib *riiklik* reguleeriv asutus teha otsuseid võimsuse juhtimise ja jaotamise eeskirjade ja mehhanismide kohta, ***mida võib vajaduse korral muuta ajavahemiku jooksul, mil infrastruktuur eespool nimetatud sätetest vabastatakse, et kohandada majanduslikke ja turu seisukohalt olulisi vajadusi.*** Nende eeskirjadega nähakse ette, et kõiki potentsiaalseid infrastruktuuri kasutajaid kutsutakse üles teatama enne uue infrastruktuuri võimsuse jaotamist oma huvist võimsust omandada, sealhulgas oma tarbeks. *Riiklik reguleeriv* asutus nõuab, et ülekoormuse juhtimise eeskirjades sätestataks kohustus pakkuda kasutamata võimsust turul ning et kasutajatel oleks õigus omandatud võimsusega järelturul kaubelda. Käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b ja e osutatud kriteeriume hinnates võtab reguleeriv asutus arvesse võimsuse jaotamise menetluse tulemusi, ***kui kolmandad isikud on näidanud üles kindlat pühendumust.***

Vabastusotsust, sealhulgas kõigi teises lõigus nimetatud tingimuste kehtestamist, tuleb nõuetekohaselt põhjendada ning see avaldada.

4. *Riiklik reguleeriv* asutus edastab viivitamata komisjonile kõikide vabastustaotluste koopiad kohe pärast nende saamist. Otsusest teatab pädev asutus viivitamata komisjonile, lisades kogu otsusega seotud asjakohase teabe. Selle teabe võib komisjonile esitada kokkuvõtlikul kujul, et komisjon saaks teha põhjendatud otsuse. Eelkõige peab teave sisaldama järgmist:
 - a) üksikasjalikud põhjused, mille alusel *riiklik* reguleeriv asutus andis vabastuse ***või keeldus vabastust andmast, koos viitega konkreetsele artiklile, millel selline otsus põhineb,*** sealhulgas finantsteave, mis põhjendab vabastuse vajadust;
 - b) analüüs, mis on tehtud vabastuse andmise mõju kohta konkurentsile ja maagaasi siseturu tõhusale toimimisele;
 - c) vabastuse tähtaja põhjendus ja vabastuse saanud maagaasi infrastruktuuri tervikvõimsuses osalemise ulatus;

- d) ühendustoruga seotud vabastuse puhul asjaomaste *riiklike* reguleerivate asutustega konsulteerimise tulemused;
 - e) infrastruktuuri panus gaasivarustuse mitmekesistamisse.
5. Kahe kuu jooksul pärast teatise saamist võib komisjon võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et *riiklik* reguleeriv asutus muudaks või tühistaks vabastusotsuse. See ajavahemik algab teatise kättesaamisele järgnevast päevast. Kahekuulist ajavahemikku võib pikendada kahe kuu võrra, kui komisjon soovib lisateavet. See *lisa* ajavahemik algab lõpliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast. Seda kahekuulist ajavahemikku saab pikendada komisjoni ja *riikliku* reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul. Kui taotletud teavet ei esitata taotluses ettenähtud aja jooksul, loetakse teatis tagasivõetuks, välja arvatud juhul, kui enne selle ajavahemiku lõppu on seda aega komisjoni ja *riikliku* reguleeriva asutuse ühisel nõusolekul pikendatud või kui *riiklik* reguleeriv asutus on komisjonile teatanud nõuetekohaselt põhjendatud teadaandes, et ta käsitleb teatist lõplikuna.
- Riiklik reguleeriv* asutus täidab komisjoni otsust vabastusotsuse muutmise või tühistamise kohta nelja nädala jooksul ja teatab sellest komisjonile.
- Komisjon säilitab tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.
- Komisjoni heakskiit vabastusotsusele lõpeb, kui viie aasta *jooksul alates kõigi riiklike ja piirkondlike asutuste otsuste ja lubade väljaandmisest* ei ole infrastruktuuri kasutusele võetud, *välja arvatud juhul, kui viivitus on põhjustatud asjaoludest, mille üle isikul, kellele vabastus anti, puudub kontroll.*
6. *Lõikes 1 osutatud erandeid kohaldatakse automaatselt käesoleva artikli alusel tehtavatele eranditele ...*. Vabastusotsusele käesoleva artikli alusel antud heakskiitu ilma kõikide asjaomaste isikute nõusolekuta tagasiulatuvalt ei muudeta.*

* *Direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta] jõustumise kuupäev.*

18) Artikli 24 järele lisatakse VIa peatükk:

„VIa PEATÜKK

RIIKLIKUD REGULEERIVAD ASUTUSED

Artikkel 24a

Reguleerivate asutuste määramine ja sõltumatus

1. Iga liikmesriik määrab ühe riikliku reguleeriva asutuse.
2. *Iga liikmesriik tagab riikliku reguleeriva asutuse sõltumatuse ning kannab hoolt, et ta teostaks oma volitusi erapooletult ja läbipaistvalt. Selleks tagab liikmesriik, et riiklik reguleeriv asutus on käesoleva direktiiviga **ja muude asjakohaste õigusaktidega** talle määratud reguleerimisülesandeid täites õiguslikult eraldiseisev ja funktsionaalselt sõltumatu kõikidest teistest avalik-õiguslikest ja eraõiguslikest isikutest, ning et selle töötajad ja juhtimise eest vastutavad isikud tegutsevad **reguleerimisülesandeid täites** turuhuvidest sõltumatult ja ei küsi ega võta vastu **otseseid** juhiseid üheltki riigiasutuselt ega muult avalik-õiguslikult või eraõiguslikult isikult.*
3. *Riikliku reguleeriva asutuse sõltumatuse kaitsmiseks tagavad liikmesriigid eelkõige, et:*
 - a) *riiklikul reguleerival asutusel on oma ülesannete täitmiseks vajalik iseseisev õigusvõime, **finantsautonoomia** ning inim- ja rahalised ressursid;*
 - b) *riikliku reguleeriva asutuse **juhatuse liikmed** nimetatakse ametisse vähemalt viieaastaseks, **kuid mitte pikemaks kui seitsmeaastaseks**, ametiajaks, mida ei pikendata **ning esimese koosseisu juures on poolte liikmete puhul ametiaeg kaks ja pool aastat. Juhatuse liiget** ei tohi selle aja jooksul ametist vabastada, välja arvatud juhul, kui ta enam ei vasta käesolevas artiklis sätestatud tingimustele või on süüdi **siseriiklike seaduste kohases** tõsisel üleastumises; ja*
 - c) *riikliku reguleeriva asutuse eelarvelised vajadused rahuldatakse **energiaturu otsestest tuludest.***

Artikkel 24b

Riikliku reguleeriva asutuse poliitika eesmärgid

Käesolevas direktiivis sätestatud reguleerimisülesandeid täites võtab *riiklik* reguleeriv asutus kõik mõistlikud meetmed, et saavutada järgmised eesmärgid:

- a) edendada tihedas koostöös *komisjoni, ameti ja teiste liikmesriikide riiklike reguleerivate asutustega* konkurentsivõimelist, turvalist ja keskkonnasäästlikku maagaasi siseturgu ühenduses ning turu tõhusat avamist kõikidele ühenduse tarbijatele ja tarnijatele, ***samuti tagada energiavarustussüsteemide toimimine pikaajalises perspektiivis tulemuslikult ja usaldusväärselt***;
- b) arendada ühenduses konkurentsivõimelisi ja nõuetekohaselt toimivaid **■** turge, et saavutada punktis a sätestatud eesmärk;
- c) kaotada ***kõik*** liikmesriikide vahelised maagaasiga kauplemise piirangud, sealhulgas arendada nõudluse rahuldamiseks vajalikke piiriüleseid ülekandevõimsusi ***ja*** tugevdada siseriiklike turgude integratsiooni, ***et hõlbustada*** gaasivoo takistusteta kulgemist kogu ühenduses;
- d) tagada ***kõige kasumlikumal viisil*** turvaliste, usaldusväärsete ja tõhusate ***tarbijale suunatud võrgusüsteemide*** arendamine, edendades ***võrgu sobivust ja tagades samas energiatõhususe ning väikese ja suure ulatusega taastuvenergia (näiteks biogaasi) integreerituse ning hajutatud tootmise nii põhi- kui ka jaotusvõrkudes***;
- e) ***soodustada juurdepääsu võrgule, eelkõige kõrvaldades tõkked, mis võiksid takistada uute turulesisenejate ja taastuvenergia juurdepääsu***;
- f) tagada, et süsteemihalduritele pakutakse nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis piisavaid ergutusi võrgu jõudluse suurendamiseks ja turgude integreerimise soodustamiseks;
- g) tagada oma riigi turu ***tõhusa toimimise kaudu tarbijate saadav kasu*** ning edendada koostöös konkurentsiasutustega tõhusat konkurentsi ***ning tagada tarbijakaitse***;

- h) aidata kaasa maagaasi valdkonna avaliku teenuse kõrgele tasemele ja kaitsetumate tarbijate kaitsele ning tagada A lisas sätestatud tarbijakaitsemeetmete tõhusus;*
- i) ühtlustada vajalikud andmesideprotsessid.*

Artikkel 24c

Riikliku reguleeriva asutuse ülesanded ja volitused

- 1. Riiklikul reguleerival asutusel on järgmised ülesanded, mida täidetakse vajaduse korral teiste asjakohaste ühenduse või riiklike asutustega, põhivõrguettevõtjatega ja teiste turul osalejatega tihedalt konsulteerides, piiramata seejuures nende konkreetset pädevust:*
 - a) tagada, et põhivõrgu- ja jaotusvõrguettevõtjad ning vajaduse korral süsteemihaldurid ja samuti maagaasiettevõtjad täidaksid oma käesolevast direktiivist ja muudest ühenduse õigusaktidest tulenevaid kohustusi, sealhulgas seoses piiriüleste küsimustega;*
 - b) teha riikliku reguleeriva asutuse või liikmesriikide asutustega ja ametiga koostööd piiriülestes küsimustes, sealhulgas tagada, et põhivõrgu infrastruktuuride vahel on piisav vastastikuse ühendamise võimsuse tase, et rahuldada tõhusalt turu üldist nõudlust ja vastata varustuskindluse kriteeriumidele, diskrimineerimata sealjuures eri liikmesriikide tarneettevõtjaid;*
 - c) järgida ja rakendada komisjoni ja ameti kõiki olulisi siduvaid otsuseid;*
 - d) esitada igal aastal aruanne oma tegevuse ja ülesannete täitmise kohta komisjonile, liikmesriikide asjaomastele asutustele ja ametile||. Nimetatud aruanded peavad hõlmama iga käesolevas artiklis loetletud ülesande osas võetud meetmeid ja saavutatud tulemusi;*

- e) **jälgida, et täidetakse käesolevast direktiivist ja muudest asjakohastest ühenduse õigusaktidest tulenevaid omandisuhete eraldamise nõudeid, tagada, et põhivõrgu, jaotusvõrgu, gaasihoidlate ja maagaasi veeldusjaamadega seotud tegevuste puhul ei esine ristsubsideerimist, ning tagada, et jaotus- ja edastustariifid määratakse ette kindlaks kogu kehtivuse ajavahemiku jaoks;**
- f) **vaadata läbi põhivõrguettevõtjate investeerimiskavad ning esitada oma aastaaruandes põhivõrguettevõtjate investeerimiskavade hinnang seoses nende vastavusega üleeuroopalisele 10-aastasele arengukavale, millele osutatakse määruse (EÜ) nr 1775/2005 artiklis 2c; põhivõrguettevõtjate investeerimiskavades tagatakse, et oskused ja töötajate arv on teenistuskohustuste täitmiseks piisavad; investeerimiskava mittejärgimine toob kaasa proportsionaalsed karistused, mida kohaldatakse põhivõrguettevõtja suhtes kooskõlas ameti välja antud suunistega;**
- g) **kinnitada põhivõrguettevõtjate aastane investeerimiskava;**
- h) **jälgida vastavust võrgu turvalisuse ja usaldusväärsuse põhimõttele, kehtestades või võttes vastu teenuse- ja tarnekvaliteedi standardid ning nõuded, ning vaadata läbi teenuse ja tarne kvaliteet ning võrgu turvalisuse ja usaldusväärsusega seotud eeskirjad;**
- i) **jälgida läbipaistvuse taset, tagades, et võrguettevõtjad täidaksid läbipaistvuskohustusi;**
- j) **jälgida turu avamise taset ning konkurentsi hulgi- ja jaemüügitasandil, sealhulgas maagaasibörsidel, ning koostöös riiklike konkurentsiasutustega mis tahes konkurentsimoonutusi või -piiranguid, andes muu hulgas kogu vajaliku teabe ja edastades asjaomased juhtumid vastavatele konkurentsiasutustele;**
- k) **jälgida piirava lepingupraktika, sealhulgas ainuõigust tagavate sätete esinemist, kuna need võivad olla takistuseks või seada piiranguid mittekodutarbijate valikuvõimalusele sõlmida samaaegselt lepinguid rohkem kui ühe tarnijaga ja teavitada vajadusel riiklikke konkurentsiasutusi sellisest praktikast;**

- l) *soodustada, võttes täielikult arvesse asutamislepingu sätteid, tarbijate ja tarnijate pikaajalisi lepinguid, mis aitavad energia tootmist ja jaotamist täiustada, võimaldades tarbijatel saada osa sellest tulenevatest hüvedest, tingimusel, et niisugused lepingud aitavad kaasa optimaalse investeeringute taseme saavutamisele energiasektoris;*
- m) jälgida aega, mida põhivõrgu- ja jaotusettevõtjatelt nõuavad ühenduste rajamine ja parandustööd, *ja määrata karistusi kooskõlas ameti välja antud suunistega juhul, kui kõnealuseid ajavahemikke ületatakse mõjuva põhjusega;*
- n) jälgida ■ artiklis 19 sätestatud juurdepääsutingimusi gaasihoidlatele ■ ja muudele abiteenustele;
- o) ilma et see piiraks teiste riiklike asutuste pädevust, tagada maagaasi valdkonnas avaliku teenuse kõrge tase, kaitsetumate tarbijate kaitse ja A lisas sätestatud tarbijakaitsemeetmete tõhusus *ja jõustamine;*
- p) avaldada vähemalt kord aastas soovitusi tarnetariifide vastavuse kohta artiklile 3; *nendes soovitustes tuleb piisavat tähelepanu pöörata reguleeritud hindade (hulgihindad ja hinnad lõpptarbijatele) mõjule turu toimimisele;*
- q) tagada *tegelik ja võrdne* juurdepääs tarbijate tarbimisandmetele, *sealhulgas andmetele hindade ja kõikide seotud kulude kohta, selliste tarbimisandmete kergesti arusaadava ühtlustatud vormi kasutuselevõtt, piisav ettemaks, mis kajastab tegelikku tarbimist, ning kõikide tarbijate vahetu juurdepääs sellistele andmetele* A lisa punkti h kohaselt;
- r) jälgida põhivõrguettevõtjate, jaotusvõrguettevõtjate, tarnijate ja tarbijate ning teiste turuosaliste rollide ja vastutusega seotud eeskirjade rakendamist vastavalt määruse (EÜ) nr 1775/2005 artiklile 8b;

- s) **kinnitada või kiita heaks võrgule juurdepääsu tariifid ning avaldada tariifide kehtestamise meetodid;**
- t) **tagada hulgimüügihindade kõikumiste läbipaistvus;**
- u) jälgida nende kriteeriumide õiget kohaldamist, millega määratakse kindlaks, kas gaasihoidla kuulub artikli 19 lõigete 3 ja 4 alla.

||

2. Liikmesriigid tagavad, et *riiklikele* reguleerivatele asutustele antakse volitused, mis võimaldavad neil *lõikes 1* osutatud ülesandeid tõhusalt ja kiiresti täita. Selleks peavad *riiklikul* reguleerival asutusel olema *muuhulgas* volitus:

- a) teha otsuseid, mis on gaasiettevõtjatele siduvad;
- b) kontrollida koostöös riikliku konkurentsiasutusega gaasiturgude toimimist ja ***tegema otsuse*** asjakohaste meetmete ***kohta***, mis on vajalikud ja proportsionaalsed, et edendada tõhusat konkurentsi ja tagada turu nõuetekohane toimimine, mis hõlmab ka gaasivõimsuse vabastamise programme;
- c) taotleda maagaasiettevõtjalt mis tahes andmeid, mis on talle oma ülesannete täitmiseks vajalikud;
- d) määrata tõhusaid, asjakohaseid ja hoiatavaid sanktsioone maagaasiettevõtjatele, kes ei täida oma käesolevast direktiivist või *riikliku* reguleeriva asutuse või ameti poolt vastu võetud otsustest tulenevaid kohustusi, ***või teha pädevale asutusele ettepanek selliste sanktsioonide kohaldamiseks; sealhulgas määrata käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste mittetäitmise eest põhivõrguettevõtjale ja vertikaalselt integreeritud ettevõtjale trahve, mille suurus on kuni 10 % põhivõrguettevõtja aastakäibest, või teha ettepanek selliste trahvide määramiseks;***

- e) omada asjakohaseid uurimisõigusi ning vajalikke volitusi vaidluste lahendamise korraldamiseks vastavalt *lõigetele 8 ja 9*;
- f) heaks kiita artiklis 26 osutatud kaitsemeetmed.

3. *Lisaks lõigete 1 ja 2 alusel antud ülesannetele ja volitustele, kui põhivõrguettevõtja on nimetatud kooskõlas peatükiga IVa, antakse riiklikule reguleerivale asutusele muu hulgas järgmised ülesanded ja volitused:*

- a) *määrata sanktsioone, sealhulgas trahve, kooskõlas lõike 2 punktiga d diskrimineeriva käitumise eest vertikaalselt integreeritud ettevõtja huvides;*
- b) *jälgida põhivõrguettevõtja ja vertikaalselt integreeritud ettevõtja vahelist teabevahetust tagamaks, et põhivõrguettevõtja täidab oma kohustusi;*
- c) *tegutseda vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja põhivõrguettevõtja vaheliste lõike 8 kohaselt esitatud vaidluste lahendajana;*
- d) *jälgida vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja põhivõrguettevõtja vahelisi äri- ja rahandussuhteid, sealhulgas laene;*
- e) *jälgida kõiki kaubandus- ja rahanduslepinguid, tingimusel et need on vastavuses turutingimustega;*
- f) *taotleda vertikaalselt integreeritud ettevõtjalt põhjendust, kui järelevalveametnik on seda märkinud kooskõlas artikli 12g lõikega 4. Nimetatud põhjendus sisaldab eelkõige tõendeid, et vertikaalselt integreeritud ettevõtja huvides ei ole toimunud diskrimineerivat käitumist;*
- g) *teha kontrollle vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja põhivõrguettevõtja ruumidesse;*
- h) *nõuda põhivõrguettevõtjalt igasugust teavet ja võtta otse ühendust põhivõrguettevõtja kõikide töötajatega; kahtluste korral võib käesolevat õigust kohaldada ka vertikaalselt integreeritud ettevõtja ja selle tütarettevõtjate suhtes;*

- i) *teostada põhivõrguettevõtja juures ning kahtluste korral vertikaalselt integreeritud ettevõttes ja selle filiaalides kõiki vajalikke uuringuid; sealjuures kohaldatakse nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 sätteid asutamislepingu* artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta;*
 - j) *määrata põhivõrguettevõtjale ja/või vertikaalselt integreeritud ettevõtjale tõhusaid, asjakohaseid ja hoiatavaid sanktsioone, kui eespool nimetatud ettevõtjad ei täida oma käesolevast artiklist või riikliku reguleeriva asutuse otsustest tulenevaid kohustusi; nimetatud volitus hõlmab järgmisi õigusi:*
 - i) *määrata tõhusaid, asjakohaseid ja hoiatavaid trahve, mille summa arvutatakse põhivõrguettevõtja või vertikaalselt integreeritud ettevõtja käibe alusel;*
 - ii) *anda korraldusi diskrimineeriva käitumise lõpetamiseks;*
 - iii) *võtta põhivõrguettevõtjalt tema litsents vähemalt osaliselt ära, kui põhivõrguettevõtja rikub korduvalt käesolevas artiklis sätestatud eraldamist käsitlevaid sätteid.*
4. *Riiklikud reguleerivad asutused vastutavad selle eest, et kehtestatakse järgmised tingimused ja kiidetakse need heaks enne nende jõustumist:*
- a) *siseriiklike võrkudega ühendamine ja juurdepääs neile, sealhulgas edastamise ja jaotamise tariifid ja nende arvutamise meetodikad või alternatiivina edastus- ja jaotustariifide kehtestamise või heakskiitmise meetodikad ja nende jälgimine, ning maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu tingimused ja tariifid, sealhulgas nende arvutamise meetodikad või alternatiivina maagaasi veeldusjaamadele juurdepääsu tariifide määramise meetodid ja nende jälgimine. Need tariifid kajastavad tegelikke kulusi, niivõrd kui need vastavad tõhusa võrguettevõtja kuludele ja on läbipaistvad. Need võimaldavad teha võrkudesse ja maagaasi veeldusjaamadesse vajalikke investeeringuid nii, et need investeeringud tagaksid võrkude ja maagaasi veeldusjaamade rentaabluse. Tariifid ei ole uute turule tulijate suhtes diskrimineerivad;*

- b) tasakaalustamisteenuste osutamine, *mis võimalikkuse piires peab kajastama kulusid ja ei tohi mõjutada tulusid, tagades võrgukasutajatele asjakohaseid stiimuleid gaasiga varustamise ja gaasi tarbimise tasakaalustamiseks. Need on õiglased ja mittediskrimineerivad ja põhinevad objektiivsetel kriteeriumidel;*
- c) *juurdepääs piiriülesele infrastruktuurile, sealhulgas võimsuse eraldamisele ja ülekoormuse juhtimisele. Reguleerivatel asutustel on voli nõuda põhivõrguettevõtjalt nende tingimuste muutmist.*
5. Tariife ja tasakaalustamisteenuste tingimusi või nende arvutamise meetodikat kehtestades või heaks kiites tagavad riiklikud reguleerivad asutused, et süsteemihalduritele antakse nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis piisavaid ergutusi jõudluse tõhustamiseks, turgude integreerimise soodustamiseks, *varustuskindluse tagamiseks* ja seonduvate teadusuuringute toetamiseks.
6. *Riiklikud reguleerivad asutused teostavad järelevalvet ülekoormuse juhtimise üle riiklikes maagaasipõhivõrkudes.*
- Põhivõrguettevõtjad esitavad ülekoormusega tegelemise korra koos võimsuste jaotamisega riiklikele reguleerivatele asutustele heakskiitmiseks. Riiklikud reguleerivad asutused võivad enne heakskiidu andmist nõuda muudatuste tegemist.*
7. Vajaduse korral on riiklikel reguleerivatel asutustel õigus taotleda põhivõrguettevõtjalt, maagaasi veeldusjaamade halduritelt ja jaotusvõrguettevõtjalt tingimuste muutmist, sealhulgas käesolevas artiklis osutatud tariifid, et tagada nende proportsionaalsus ja mittediskrimineeriv kohaldamine.
8. Kui osaline soovib esitada kaebuse põhivõrguettevõtja, maagaasi veeldusjaama halduri, *gaasihoidla halduri* või jaotusvõrguettevõtja vastu, võib ta selle saata riiklikule reguleerivale asutusele, kes vaidlusi lahendava asutusena teeb otsuse kahe kuu jooksul pärast kaebuse saamist. Seda ajavahemikku võib pikendada kahe kuu võrra, kui riiklik reguleeriv asutus soovib lisateavet. Ajavahemikku võib pikendada kaebuse esitaja nõusolekul. Riikliku reguleeriva asutuse otsus on siduv, kui ja kuni see ei kaota kehtivust seoses edasikaebamisega.

9. Osaline, kelle huve on kahjustatud ja kellel on õigus esitada kaebus seoses käesoleva artikli kohaselt meetodika kohta tehtud otsusega, või kui *riiklik* reguleeriv asutus on kohustatud konsulteerima seoses kavandatud *tariifide ja* meetodikaga, võib hiljemalt kahe kuu jooksul pärast otsuse või otsuse projekti avaldamist või liikmesriikide poolt kehtestatud lühema tähtaja jooksul esitada kaebuse, milles nõutakse otsuse läbivaatamist. Kõnealune kaebus ei peata otsuse täitmist.
10. Liikmesriigid kehtestavad **■** kontrollimiseks ning läbipaistvuse tagamiseks sobivad ja tõhusad mehhanismid, et vältida eriti tarbijaid kahjustavat turgu valitseva seisundi kuritarvitamist ja turuvallutuslikku käitumist. Nende mehhanismide puhul tuleb arvesse võtta asutamislepingu sätteid ja eelkõige selle artiklit 82.
11. *Riiklikud reguleerivad asutused loovad sõltumatud kaebuste menetlemise teenistused ja alternatiivsed hüvitismehhanismid, nagu energiavaldkonna sõltumatu ombudsman või tarbijaorganisatsioon. Need teenistused või mehhanismid vastutavad kaebuste tõhusa menetlemise eest ning järgivad parima tava põhimõtet. Riiklikud reguleerivad asutused kehtestavad standardid ja suunised selle kohta, kuidas tootjad ja võrguettevõtjad kaebusi menetlevad.*
12. Liikmesriigid tagavad asjakohaste meetmete võtmise, sealhulgas siseriiklike õigusaktidega ettenähtud haldus- ja kriminaalmenetluste algatamise füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, juhul kui ei järgita käesolevas direktiivis kehtestatud konfidentsiaalsusnõudeid.
13. *Lõigetes 8 ja 9 osutatud kaebuste esitamine ei tohi piirata edasikaebamise õigust ühenduse ja siseriikliku õiguse alusel.*
14. *Riikliku reguleeriva asutuse otsused peavad olema põhjendatud on põhjalikult motiveeritud ning õigusliku kontrolli jaoks üldsusele kättesaadavad.*
15. Liikmesriigid tagavad, et riiklikul tasandil on sobivad mehhanismid, mille alusel on riikliku reguleeriva asutuse otsusest mõjutatud poolel õigus esitada kaebus *riiklikule kohtuorganile või muule sõltumatule riiklikule asutusele*, kes on asjaomastest pooltest *ja valitsusest* sõltumatu.

■

Artikkel 24d

Piiriüleseid küsimusi reguleeriv kord

1. *Riiklikud reguleerivad* asutused teevad omavahel tihedat koostööd, konsulteerivad üksteisega ning annavad üksteisele ja ametile teavet, mis on vajalik nende käesolevast direktiivist tulenevate ülesannete täitmiseks. Vahetatava teabe puhul peab teavet vastu võttev asutus tagama sama konfidentsiaalsustaseme kui asutus, kust teave pärit on.
2. *Selleks et tagada piirkondlike gaasiturgude esinemise korral integratsiooni kajastamine asjakohaste reguleerivate struktuuride poolt, tagavad asjaomased reguleerivad asutused tihedas koostöös ametiga ning selle juhtimisel vähemalt nende piirkondlike turgudega seotud järgmiste reguleerimisülesannete täitmise:*
 - a) *teha* koostööd vähemalt piirkondlikul tasandil, et toetada sellise töökorra väljakujundamist, mis tagab võrgu optimaalse haldamise, arendada ühiseid gaasibörse ja piiriüleste võimsuste jaotamist ning kindlustada piirkonnas *ja piirkondade vahel* vastastikuse ühendamise võimsuse *piisav* tase, *sealhulgas uute ühenduste loomise abil*, et võimaldada tõhusa konkurentsi arengut *ja varustuskindluse parandamist*;
 - b) *ühtlustada vähemalt asjakohasel piirkondlikul tasandil kõik asjaomaseid põhivõrguettevõtjaid ja muid turuosalisi käsitlevad tehnilised ja turureeglid*;
 - c) *ühtlustada ülekoormuse juhtimise reeglid*;
 - d) *võtta vastu eeskirjad, mille abil tagada, et asjaomasel piirkondlikul ühendturul tegutsevate gaasibörside omanikud ja/või juhid on täielikult sõltumatud tootmisüksuste omanikest ja/või juhtidest.*

Riiklikel reguleerivatel asutustel on õigus sõlmida regulatiivkoostöö edendamiseks üksteisega lepinguid ja esimeses lõigus osutatud meetmeid võetakse vastavalt vajadusele teiste asjaomaste riiklike ametiasutustega tihedalt konsulteerides ja ilma et see piiraks nende eriomast pädevust.

3. Amet otsustab reguleeriva korra üle seoses infrastruktuuriga, mis ühendab vähemalt kahte liikmesriiki:
 - a) pädevate riiklike reguleerivate asutuste ühise taotluse alusel; või
 - b) kui pädevad riiklikud reguleerivad asutused ei ole jõudnud kokkuleppele asjakohases reguleerivas korras kuue kuu jooksul pärast seda, kui fail edastati kõnealustest reguleerivatest asutusest viimasele.

Artikkel 24e

Suunistele vastavus

1. *Komisjon või iga riiklik reguleeriv asutus* || võivad taotleda ameti arvamust selle kohta, kas reguleeriva asutuse tehtud otsus on vastavuses käesolevas direktiivis või määruses (EÜ) nr 1775/2005 osutatud suunistega.
2. Amet esitab **kahe kuu** jooksul oma arvamuse vastavalt kas *komisjonile või* seda taotlenud *riiklikule* reguleerivale asutusele || ning *riiklikule* reguleerivale asutusele, kes tegi kõnealuse otsuse.
3. Kui *riiklik* reguleeriv asutus, kes *vaieldava* otsuse tegi, ei järgi ameti arvamust nelja kuu jooksul pärast selle saamist, teavitab amet sellest komisjoni.
4. Iga *riiklik* reguleeriv asutus võib kahe kuu jooksul pärast otsuse tegemist teavitada komisjoni juhul, kui ta leiab, et *riikliku* reguleeriva asutuse tehtud otsus ei vasta käesolevas direktiivis või määruses (EÜ) nr 1775/2005 osutatud suunistele.

5. Kui komisjon leiab, et *riikliku* reguleeriva asutuse otsuse puhul on tõsiseid kahtlusi seoses selle vastavusega käesolevas direktiivis või määruses (EÜ) nr 1775/2005 osutatud suunistele, kas kahe kuu jooksul pärast seda, kui amet on teda teavitanud ameti arvamuse mittejärgimisest kooskõlas lõikega 3 või mittevastavusest suunistega kooskõlas lõikega 4 või omal algatusel kolme kuu jooksul pärast vaieldava otsuse tegemist, võib komisjon algatada menetluse. Sel juhul kutsub ta reguleerivat asutust ja reguleerivale asutusele esitatud menetluse osalisi üles esitama märkusi.
6. Kui komisjon on otsustanud algatada menetluse, esitab ta nelja kuu jooksul pärast sellise otsuse tegemist lõpliku otsuse:
 - a) mitte esitada vastuväiteid *riikliku* reguleeriva asutuse otsuse suhtes; või
 - b) nõuda asjaomasel *riiklikul* reguleerival asutusel muuta otsust või see tühistada, kui ta leiab, et suuniseid ei ole järgitud.
7. Kui komisjon ei ole teinud otsust menetluse algatamise või lõpliku otsuse kohta vastavalt lõigetes 5 ja 6 sätestatud ajavahemiku jooksul, tähendab see, et ta ei ole esitanud *riikliku* reguleeriva asutuse otsuse suhtes vastuväiteid.
8. *Riiklik reguleeriv* asutus täidab komisjoni otsust kõnealuse otsuse muutmise või tühistamise kohta kahe kuu jooksul ja teatab sellest komisjonile.
9. Komisjon võtab vastu suunised, milles sätestatakse käesoleva artikli kohaldamisel järgitava menetluse üksikasjad. Kõnealune meede, mis on kavandatud käesoleva direktiivi väheoluliste sätete muutmiseks seda täiendades, võetakse vastu artikli 30 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetluse kohaselt.

Artikkel 24f

Andmete säilitamine

1. Liikmesriigid näevad ette, et tarneettevõtjad peavad hoidma **pädevate asutuste jaoks nende kohustuste täitmise võimaldamiseks** viie aasta jooksul kättesaadavana kogu asjakohase teabe, mis on seotud kõikide tehingutega gaasitarnelepingute ja maagaasi tuletisinstrumentide osas hulgimüüjatega ja põhivõrguettevõtjatega ning samuti gaasihoidlate ja maagaasi veeldusjaamade halduritega.
 2. See teave **võib hõlmata** vastavate tehingute üksikasjalikke andmeid, nagu tähtaeg, tarne- ja maksetingimused, maht, täitmise kuupäevad ja kellaajad, tehinguhinnad ja asjaomase hulgimüüja andmed, ning üksikasjalikke andmeid kõikide lõpule viimata gaasitarnelepingute ja maagaasi tuletisinstrumentide kohta.
 3. *Riiklik reguleeriv* asutus võib otsustada need andmed osaliselt turuosalistele kättesaadavaks teha, kui ei avaldata konkreetsete turuosaliste või konkreetsete tehingutega seotud tundlikku äriteavet. Seda lõiget ei kohaldata teabe suhtes, mis käsitleb direktiivi 2004/39/EÜ reguleerimisalasse jäävaid finantsinstrumente.
-
4. Käesoleva artikli sätteid ei tekita lisakohustusi lõikes 1 osutatud asutuste ees üksuste jaoks, mis jäävad direktiivi 2004/39/EÜ reguleerimisalasse.
 5. Kui lõikes 1 osutatud asutused vajavad juurdepääsu andmetele, mida säilitavad direktiivi 2004/39/EÜ reguleerimisalasse jäävad üksused, esitavad kõnealuse direktiivi alusel vastutavad asutused lõikes 1 osutatud asutustele vajalikud andmed.

* **EÜTL I, 4.1.2003, lk 1.”**

19) Artikkel 25 jäetakse välja.

20) **Lisatakse järgmine artikkel:**

„Artikkel 26 a

Tööstusalade erand

1. ***Liikmesriigid võivad tööstusalade suhtes mitte kohaldada käesoleva direktiivi artiklit 4 ja, artiklit 7, artikli 8 lõikeid 1 ja 2, artikleid 11, artikli 12 lõiget 5, artikleid 13, 17 ja 18, artikli 23 lõiget 1 ja/või artiklit 24.***
2. ***Lõikes 1 osutatud kohaldamata jätmised ei mõjuta kolmandate isikute juurdepääsu. Tööstusalade tarbijad võivad vabalt valida maagaasi tarnijat, kusjuures vaidluste korral võrguoperaatoriga võivad nad pöörduda riiklike reguleerivate asutuste poole.***

21) Artikkel 30 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 30

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee.
2. *Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.*
3. *Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1 kuni 4 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.*

22) ***A LISA asendatakse järgmisega:***

„Ilma et see piiraks tarbijakaitset käsitlevaid ühenduse eeskirju, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 97/7/EÜ ning nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ, võetakse artiklis 3 nimetatud meetmeid selleks, et tagada tarbijatele:

a) *õigus sõlmida gaasiteenuse osutajaga leping, milles tuuakse välja:*

- *tarnija nimi ja aadress;*
- *osutatavad teenused, pakutava teenuse kvaliteedi tase ja ühenduse esmakordse sisseseadmise aeg;*
- *pakutavate hooldusteenuste liigid;*
- *õigeaegse teabe saamise viisid kõigi kohaldatavate tariifide ja hooldustasu liikide kohta;*
- *lepingu kestus, teenuste ja lepingu pikendamise ja lõpetamise tingimused, lepingust tasuta taganemise õiguse olemasolu;*
- *võimalikud kompensatsioonid ja tagasimaksekord, mida kohaldatakse juhul, kui teenuse kvaliteet ei ole kokkulepitud tasemel, sealhulgas nõuetele mittevastav ja hilinevad arve esitamine;*
- *punkti f kohase vaidlusküsimuste lahendamise menetluse algatamise kord;*
- *teave tarbijate õiguste kohta, mis hõlmavad kõike eespool nimetatut ja esitatakse selgelt arvetel ja maagaasiettevõtjate kodulehtedel; ning*
- *üksikasjalikud andmed kaebusi lahendava pädeva asutuse kohta ja menetluskorra kohta, mida tarbija peab vaidluse korral järgima.*

Tingimused peavad olema õiglasel ja eelnevalt hästi teada. Igal juhul peaks käesolevas punktis osutatud teave olema tarbijale kättesaadav enne lepingu sõlmimist või kinnitamist. Kui leping sõlmitakse vahendaja kaudu, peab nimetatud teave samuti olema kättesaadav enne lepingu sõlmimist:

- b) *õigeaegne teatis lepingutingimuste kõigi muutuste kohta ning taganemisõiguse teatavakstegemine teatise saamisel. Teenuse osutajad peavad nendega liitunud tarbijatele ise õigeaegselt teatama kõigist tasu suurendamistest hiljemalt ühe arve esitamise normaaltähtaja jooksul pärast suurenemise jõustumist läbipaistval ja arusaadaval viisil. Liikmesriigid tagavad, et tarbijatel oleks vabadus lepingutest taganeda, kui nad ei nõustu neile gaasiteenuse osutaja poolt teatatud uute tingimustega;*
- c) *läbipaistva teabe saamine gaasiteenustele juurepääsu ja kasutamise suhtes kohaldatavate hindade, tariifide ja üldtingimuste kohta;*
- d) *tasumisviiside lai valik, mis ei diskrimineeri tarbijaid. Iga muudatus tingimustes peab kajastama erinevatest maksesüsteemidest tarnijale tulenevaid kulusid. Üldtingimused peavad olema õiglased ja läbipaistvad. Need peavad olema selged ja arusaadavad. Tarbijaid tuleb kaitsta ebaõiglaste või eksitavate müügiviiside, sealhulgas ettevõtjate poolt kehtestatud lepinguväliste tõkete eest, nagu ülemäärane lepinguline dokumentatsioon;*
- e) *tasuta tarnijavahetus;*
- f) *läbipaistvad, lihtsad ja odavad kaebuste lahendamise menetlused. Kõikidel tarbijatel on eelkõige õigus oma gaasiteenuse osutaja teenustele ja esitatud kaebuste käsitlemisele. Need menetlused peavad võimaldama õiglast ja kiiret vaidluste lahendamist kolme kuu jooksul ning, kui olukord seda tingib, rakendama kulude ja/või kahju hüvitamise süsteemi. Võimaluse korral peaksid nad järgima komisjoni 30. märtsi 1998. aasta soovitus 98/257/EÜ tarbijavaidluste kohtuväliste lahenduste eest vastutavatele asutustele kohaldatavate põhimõtete kohta* sätestatud põhimõtteid;*
- g) *kes on juba gaasivõrku ühendatud, teave nende õiguse kohta saada siseriiklikult kohaldatavate õigusaktide kohaselt kindla kvaliteediga maagaasi mõistliku hinna eest;*

- h) **võimalus tarnijat raskusteta vahetada**, tarbimisandmete kättesaadavus ning võimalus anda igale tarnimislicentsiga ettevõtjale konkreetse kokkuleppe alusel tasuta juurdepääs oma mõõteandmetele. Andmehalduse eest vastutav isik on kohustatud need andmed kõnealusele ettevõtjale andma. Liikmesriigid määravad kindlaks andmete vormingu ning korra, mille alusel tarnijad ja tarbijad andmetele juurde pääsevad. Selle teenuse eest ei tohi tarbijalt lisatasu võtta;
- i) **nõuetekohane teavitamine** tegelikust gaasitarbimisest ja kuludest **vähemalt iga kvartali kohta**. Selle teenuse eest ei tohi tarbijalt lisatasu võtta. **Liikmesriigid tagavad, et arukad arvestid võetakse lõplikult kasutusele tarbijate jaoks minimaalsete katkestustega ...** ja see on jaotusvõrguettevõtjate ja tarneettevõtjate vastutus. Riiklikud reguleerivad asutused vastutavad nimetatud arengu järelevalve ja sel eesmärgil loodud ühiste standardite kehtestamise eest. Liikmesriigid tagavad, et standardites, millega kehtestatakse arvestite konstruktsiooni ja töö miinimumnõuded, käsitletakse koostalitlusvõime küsimusi, et tagada tarbijatele võimalikult väikeste kuludega maksimaalne kasu;**
- j) **lõpparve saamine pärast tarneettevõtja vahetamist hiljemalt ühe kuu jooksul alates asjaomase tarneettevõtja teavitamisest.**"

* EÜTL 115, 17.4.1998, lk 31.

** Kümme aastat pärast direktiivi .../.../EÜ [millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta] jõustumise kuupäeva. "

Artikkel 2 Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigusnormid hiljemalt ...*.|| Nad edastavad kõnealuste normide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad neid sätteid alates ...*.||

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga korraldatavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.
3. *Liikmesriigid kuulutavad kehtetuks kõik haldus- ja õigusnormid, mis takistavad maagaasiettevõtjal, reguleerival või teisel asutusel oma kohustusi järgimast või käesolevast direktiivist tulenevaid õigusi või kohustusi täitmast.*
4. *Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal aruande käesoleva direktiivi ametliku ja praktilise rakendamise kohta liikmesriikides.*
5. *Kui riiklikult kontrollitud üksus on otseselt või kaudselt kaasatud vertikaalselt integreeritud ettevõtja osade omandamisse, teatatakse kõnealuse tehingu korraldamise hind komisjonile. Teatamisega kaasneb tehingu aluseks olevate varade väärtuse kinnitamine rahvusvahelise audiitorfirma poolt. Komisjon kasutab kõnealust teavet ainult riigiabi kontrollimiseks.*

* 18. kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.

Artikkel 3
Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub [...] päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Artikkel 4
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

||,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja